ରାଜେନ୍ଦ୍ର ପ୍ରସାଦ ବାଗାରିଆ

ବନାମ

ରାଜସ୍ଥାନ ରାଜ୍ୟ ଫାର୍ମାସି କାଉନସିଲ ଏବଂ ଅନ୍ୟଜଣେ

(ଦେୱାନୀ ଆବେଦନ ସଂଖ୍ୟା 6895/2008)

ଫେବୃଆରୀ 06, 2012

[ପି. ସତଶିବମ୍ ଏବଂ ଏଚ୍. ଏଲ୍. ଗୋଖଲେ, ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତିଦ୍ୱୟ]

ଫାର୍ମାସି ଅଧିନିୟମ, 1948-ଧାରା 36,31,32 ଏବଂ 33-ସମୀକ୍ଷା ପରେ ଫାର୍ମାସିଷ୍ଟ ଭାବରେ ପଞ୍ଜୀକରଣ ବାତିଲ-ଆପତ୍ତି-ଆବେଦନକାରୀ ସିକିମରେ ପଞ୍ଜିକୃତ ଫାର୍ମାସିଷ୍ଟ ହେବା ଆଧାରରେ ରାଜସ୍ଥାନ ରାଜ୍ୟରେ ଫାର୍ମାସିଷ୍ଟ ଭାବରେ ପଞ୍ଜିକରଣ ପାଇଥିଲେ-ପଞ୍ଜିକରଣ ଅନିୟମିତ ହୋଇଥିବାରୁ ରାଜସ୍ଥାନ ରାଜ୍ୟର ଫାର୍ମାସି ପରିଷଦ ଦ୍ୱାରା ଗଠିତ କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହୀ କମିଟି ଦ୍ୱାରା ସମୀକ୍ଷା ପରେ ଫାର୍ମାସିଷ୍ଟ ଭାବରେ ପଞ୍ଜିକରଣ ବାତିଲ-ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ କାର୍ଯ୍ୟ ନିର୍ବାହୀ କମିଟିର ନିର୍ଣ୍ଣୟକୁ କାଏମ ରଖିଥିଲେ-ଆବେଦନ ଉପରେ, ନିର୍ଣ୍ଣୟ ହେଲା : ଧାରା 36 (1) (i) କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହୀ କମିଟିକୁ ତାଙ୍କର ନିଷ୍ପତ୍ତି ପୁନର୍ବାର ପ୍ରତ୍ୟାହାର କରିବା ପାଇଁ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ କ୍ଷମତା ପ୍ରଦାନ କରେ- ଯଦି ଜଣେ ପଞ୍ଜିକୃତ ଫାର୍ମାସିଷ୍ଟଙ୍କ ପଞ୍ଜୀକରଣରେ କୌଣସି ତ୍ରୁଟି ଥାଏ, କିମ୍ବା ଯଦି ଏହା ଭୁଲ ଉପସ୍ଥାପନା କିମ୍ବା କୌଣସି ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ତଥ୍ୟକୁ ଗୋପନ ରଖିବା ଯୋଗୁଁ ପଞ୍ଜୀକୃତ ହୋଇଥାଏ, ତେବେ ଏହାର ନାମ ବାଦ ଦେବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଏଥିରେ ଅଛି-ତଥ୍ୟ ଉପରେ, ରାଜସ୍ଥାନର ଫାର୍ମାସି ପରିଷଦ (ପ୍ରଥମ ଉତ୍ତରଦାତା) ପକ୍ଷରୁ ରାଜସ୍ଥାନରେ ଜଣେ ଫାର୍ମାସିଷ୍ଟ ଭାବରେ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ସ୍ଥାନାନ୍ତର ପାଇଁ ସିକିମରୁ ପଞ୍ଜୀକରଣକୁ ଏକ ବୈଧ ପଞ୍ଜୀକରଣ ଭାବରେ ଗ୍ରହଣ କରିବାରେ ଏକ ତ୍ରୁଟି ହୋଇଥିଲା-ରାଜ୍ୟରେ ଅଯୋଗ୍ୟ ଫାର୍ମାସିଷ୍ଟ ଭାବରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିବା ଅଭିଯୋଗ ପାଇବା ପରେ, ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ ଧାରା 36 (1) ଅନୁଯାୟୀ ଆବଶ୍ୟକ ଅନୁଯାୟୀ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ସୁଯୋଗ ପ୍ରଦାନ କରି ଏକ ନୋଟିସ ଦିଆଯାଇଥିଲା, କିନ୍ତୁ ସେ ସୁଯୋଗର ଉପଯୋଗ କରିନଥିଲେ କିମ୍ବା ସିକିମରେ ତାଙ୍କର ପଞ୍ଜିକରଣ କିପରି ଏକ ବୈଧ ପଞ୍ଜିକରଣ ଥିଲା ସେ ବିଷୟରେ କୌଣସି ପ୍ରମାଣ ପ୍ରଦାନ କରିନଥିଲେ-ସେ ସିକିମରେ ମାତ୍ର କିଛି ମାସ ପାଇଁ ରହିଥିଲେ, ଏବଂ ସେ ନିଜେ ଯୁକ୍ତି ଦେଇଥିଲେ ଯେ ତାଙ୍କ ପାଖରେ କୌଣସି ଦସ୍ତାବିଜ ସାକ୍ଷ୍ୟ ନାହିଁ ଯାହା ପ୍ରମାଣିତ କରେ ଯେ ସେ ସିକିମରେ ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷ ରହିଥିଲେ କିମ୍ବା ତାଙ୍କର ସିକିମରେ ଔଷଧ ବଣ୍ଟନରେ ଅତି କମରେ ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷ କାମ କରିବାର ଆବଶ୍ୟକ ଅଭିଜ୍ଞତା ଥିଲା-ପ୍ରଥମ ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କୁ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କର ରାଜସ୍ଥାନରେ ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷର ଅଭିଜ୍ଞତା ଅଛି କି, ତାହା ପରୀକ୍ଷା କରିବାର କୌଣସି ସୁଯୋଗ ନଥିଲା-ତେଣୁ, କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହୀ କମିଟି ନଥିରେ ଥିବା ତଥ୍ୟକୁ ବିଚାର କରି ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପଞ୍ଜିକରଣକୁ ସିକିମରେ ନୁହେଁ ବରଂ ରାଜସ୍ଥାନରେ ବାତିଲ କରିଦେଇଥିଲେ- ଏହା କୁହାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ଯେ କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହୀ କମିଟି ଆଇନ ଅନୁଯାୟୀ କ୍ଷମତାପ୍ରାପ୍ତ ନ ହୋଇ ସମୀକ୍ଷାର କ୍ଷମତା ପ୍ରୟୋଗ କରିଥିଲା କିମ୍ବା ଭୁଲ ଭାବରେ ଏହାକୁ ପ୍ରୟୋଗ କରିଥିଲା-ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିୟୋଜିତ ପଦ୍ଧତି ଦ୍ୱାରା କଲ୍ୟାଣ ବିଧାନକୁ ପରାସ୍ତ କରିବାକୁ ଅନୁମତି ଦିଆଯାଇପାରିବ ନାହିଁ-ଯଦି ଏପରି କୌଣସି ପଦ୍ଧତିକୁ ଅନୁମତି ଦିଆଯାଏ, ତେବେ ପଞ୍ଜିକରଣ ରାଜ୍ୟରେ ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷର ଅଭିଜ୍ଞତାର ଆବଶ୍ୟକତାକୁ ବାତିଲ କରାଯିବ-ତେଣୁ, ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପଞ୍ଜୀକରଣ ବାତିଲ କରିବାରେ ପ୍ରଥମ ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ ନିଷ୍ପତ୍ତିରେ କିମ୍ବା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ନିଷ୍ପତ୍ତିକୁ ବଜାୟ ରଖିବାରେ କୌଣସି ତ୍ରୁଟି ନଥିଲା ।

ଏହି ଅଧିନିୟମର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ - ନିର୍ଣ୍ଣୟ ହେଲା : ଏହା ହେଉଛି ଫାର୍ମାସି ବୃତ୍ତି ଏବଂ ଅଭ୍ୟାସର ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ପାଇଁ ଉନ୍ନତ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବା ।

ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ମାମଲା ହେଉଛି ଯେ, ମାଧ୍ୟମିକ ବିଦ୍ୟାଳୟ ପରୀକ୍ଷା ଉତ୍ତୀର୍ଣ୍ଣ ହେବା ପରେ, ସେ ରାଜସ୍ଥାନରେ **5** ବର୍ଷରୁ ଅଧିକ ସମୟ ଧରି ଏକ ଔଷଧ ଦୋକାନରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିଥିଲେ ଏବଂ ତାଙ୍କର ଅଭିଜ୍ଞତା ଆଧାରରେ ସେ ରାଜସ୍ଥାନରେ ଫାର୍ମାସିଷ୍ଟ ଭାବେ ନାମ ପଞ୍ଜୀକୃତ କରାଇବା ପାଇଁ ଯୋଗ୍ୟ ଥିଲେ; କିନ୍ତୁ ସେ ସମୟୋଚିତ ଭାବେ ଆବେଦନ ନ କରିଥିବାରୁ ତାଙ୍କ ନାମ ପଞ୍ଜୀକୃତ ହୋଇପାରି ନଥିଲା । ତାହାପରେ, ଆବେଦନକାରୀ ସିକିମକୁ ସ୍ଥାନାନ୍ତରିତ ହୋଇ ସେଠାରେ ଏକ ଔଷଧ ଦୋକାନରେ ଦୁଇ ମାସ କାର୍ଯ୍ୟ କରିଥିଲେ ଏବଂ ଫାର୍ମାସିଷ୍ଟ ଭାବେ ପଞ୍ଜୀକରଣ ପାଇଁ ଆବେଦନ କରିଥିଲେ ଏବଂ ତାଙ୍କ ନାମ ପଞ୍ଜୀକୃତ ହୋଇଥିଲା । ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ସେ ରାଜସ୍ଥାନକୁ ଫେରି ଆସି ସିକିମରେ ପ୍ରାପ୍ତ ପଞ୍ଜୀକରଣ ଆଧାରରେ ରାଜସ୍ଥାନରେ ପଞ୍ଜୀକରଣ ପାଇଁ ଆବେଦନ କରିଥିଲେ ଏବଂ ରାଜସ୍ଥାନରେ ତାଙ୍କୁ ପଞ୍ଜୀକୃତ ଫାର୍ମାସିଷ୍ଟ ଭାବେ ନାମ ପଞ୍ଜୀକୃତ କରାଯାଇଥିଲା ।

ରାଜସ୍ଥାନର କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷମାନେ ରାଜ୍ୟରେ ବହୁ ସଂଖ୍ୟକ ଅଯୋଗ୍ୟ ଫାର୍ମାସିଷ୍ଟଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ସମ୍ପର୍କରେ କେତେକ ଅଭିଯୋଗ ପାଇଥିଲେ । ତଦନ୍ତ କରିବା ପରେ ସେମାନେ ଜାଣିବାକୁ ପାଇଥିଲେ ଯେ, ଆବେଦନକାରୀ ପଞ୍ଜୀକରଣ ନିୟମିତ ପ୍ରକ୍ରିୟାନୁଯାୟୀ ହୋଇନଥିଲା ଏବଂ ତାଙ୍କ ନାମ କାହିଁକି ପଞ୍ଜୀକରଣରୁ ବାଦ ଦିଆଯିବ ନାହିଁ, ସେ ସମ୍ପର୍କରେ କାରଣ ଦର୍ଶାଇବା ପାଇଁ ତାଙ୍କୁ ନୋଟିସ୍ ଜାରି କରିଥିଲେ । କିନ୍ତୁ, ଆବେଦନକାରୀ କୌଣସି ଉତ୍ତର ଦାଖଲ କରିନଥିଲେ ଏବଂ କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହୀ କମିଟି ତାଙ୍କର ପଞ୍ଜୀକରଣକୁ ବାତିଲ କରିଦେଇଥିଲା । ଏଥିରେ କ୍ଷୁବ୍ଧ ହୋଇ, ଆବେଦନକାରୀ ପ୍ରଥମ ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ ନିଷ୍ପତ୍ତିକୁ ଆପତ୍ତି କରି ଏକ ଆଜ୍ଞାଦେଶ ଆବେଦନ ଦାଖଲ କରିଥିଲେ, ଯାହାକୁ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟର ଏକକ ବିଚାରପତି ଖାରଜ କରିଦେଇଥିଲେ । ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟର ଦୁଇଜଣିଆ ବିଚାରପତିଙ୍କ ଖଣ୍ଡପୀଠ ମଧ୍ୟ ମତ ପ୍ରକାଶ କରିଥିଲେ ଯେ, ପ୍ରଥମ ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହୀ କମିଟି ଦ୍ୱାରା ନିଆଯାଇଥିବା ନିଷ୍ପତ୍ତିରେ କୌଣସି ତ୍ରୁଟି ଦର୍ଶାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ । ତେଣୁ, ଆବେଦନକାରୀ ବର୍ତ୍ତମାନର ଆବେଦନ ଦାଖଲ କରିଥିଲେ ।

ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ଆବେଦନକୁ ଖାରଜ କରି,

ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରିଥିଲେ :**1.1** ଫାର୍ମାସି ଅଧିନିୟମ, **1948**ର ମୁଖବନ୍ଧରେ ଉଲ୍ଲେଖ ରହିଛି ଯେ, ଫାର୍ମାସି ବୃତ୍ତି ଏବଂ ତାହାର ପ୍ରୟୋଗର ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ପାଇଁ ଉତ୍ତମ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବା ଏବଂ ସେହି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଫାର୍ମାସି ପରିଷଦ ଗଠନ କରିବା ନିମନ୍ତେ ଏହି ଆଇନ ପ୍ରଣୟନ କରାଯାଇଛି । ପ୍ରଥମ ରେଜିଷ୍ଟରରେ ନାମ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତି ପାଇଁ ଯୋଗ୍ୟତାଗୁଡ଼ିକ ଏହି ଅଧିନିୟମର ଧାରା **31** ଅଧୀନରେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଛି । ଫାର୍ମାସିଷ୍ଟ ହେବା ପାଇଁ ଫାର୍ମାସିରେ ଏକ ଡିଗ୍ରୀ କିମ୍ବା ଡିପ୍ଲୋମା ଥିବାକୁ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦିଆଯାଇଛି, ତାହା ନଥିଲେ, ଔଷଧ ବିତରଣ କାର୍ଯ୍ୟରେ ତିନି ବର୍ଷର ଅଭିଜ୍ଞତା ସହିତ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଡିଗ୍ରୀ ଥିବାକୁ ଅନୁମତି ଦିଆଯାଇଛି; କିମ୍ବା ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସ୍ୱୀକୃତ ଏକ ପରୀକ୍ଷାରେ ଉତ୍ତୀର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଥିବା; କିମ୍ବା ଏପରି ଏକ ହସ୍ପିଟାଲ୍ କିମ୍ବା ଚିକିତ୍ସାଳୟରେ ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷରୁ କମ୍ ନୁହେଁ ସମୟ ଧରି କାର୍ଯ୍ୟ କରିଥିବାର ଅଭିଜ୍ଞତା ଥିବା, ଯେଉଁଠାରେ

ଚିକିତ୍ସକମାନଙ୍କ ଔଷଧ ଚିଠା ଅନୁଯାୟୀ ନିୟମିତ ଭାବେ ଔଷଧ ବିତରଣ କରାଯାଏ । ଏହି ଅଧିନିୟମର ଧାରା **32** ପରବର୍ତ୍ତୀ ପଞ୍ଜୀକରଣ ପାଇଁ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିଛି , ଯୋଗ୍ୟ ବର୍ଗଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରେ ଏପରି ବ୍ୟକ୍ତି ମଧ୍ୟ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ଅଛନ୍ତି, ଯିଏ ଅନ୍ୟ ଏକ ରାଜ୍ୟରେ ପଞ୍ଜୀକୃତ ଫାର୍ମାସିଷ୍ଟ ଭାବେ ପଞ୍ଜୀକରଣ ପାଇଁ ଯୋଗ୍ୟ ଅଟନ୍ତି ।**[ଅନୁଚ୍ଛେଦ 8 ଏବଂ 9] [846-B-C; 847-F-H; 848-A]**

ପଟେଲ ନର୍ସି ଠାକେର୍ସି ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ ବନାମ ଶ୍ରୀ ପ୍ରଦ୍ୟୁମ୍ନସିଂହଜୀ ଅର୍ଜୁନସିଂହଜୀ, **1971 (3) SCC 844**—ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଛି ।

1.2 ଧାରା **36 (1) (i)** ଅନୁଯାୟୀ, ଯଦି କୌଣସି ପଞ୍ଜୀକୃତ ଫାର୍ମାସିଷ୍ଟଙ୍କ ପଞ୍ଜୀକରଣରେ କୌଣସି ତ୍ରୁଟି ଥାଏ, କିମ୍ବା କୌଣସି ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ତଥ୍ୟର ଭୁଲ୍ ଉପସ୍ଥାପନ କିମ୍ବା ଭୌତିକ ତଥ୍ୟକୁ ଦମନ ହେତୁ ତାଙ୍କର ପଞ୍ଜୀକରଣ ହୋଇଥାଏ, ତେବେ ତାଙ୍କ ନାମକୁ ପଞ୍ଜୀକରଣରୁ ବାଦ ଦେବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା ରହିଛି । ଏହି ଉପ-ଧାରା କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହୀ କମିଟିକୁ ନିଜର ନିଷ୍ପତ୍ତିକୁ ପ୍ରତ୍ୟାହାର କରିବା ପାଇଁ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ କ୍ଷମତା ପ୍ରଦାନ କରେ । ତତ୍କାଳୀନ ମାମଲାରେ, ସିକିମରୁ ପ୍ରାପ୍ତ ପଞ୍ଜୀକରଣକୁ ରାଜସ୍ଥାନରେ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ ଫାର୍ମାସିଷ୍ଟ ଭାବେ ପଞ୍ଜୀକରଣ ସ୍ଥାନାନ୍ତର ପାଇଁ ବୈଧ ପଞ୍ଜୀକରଣ ଭାବେ ଗ୍ରହଣ କରିବାରେ ପ୍ରଥମ ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ ସ୍ପଷ୍ଟତଃ ଏକ ତ୍ରୁଟି ହୋଇଥିଲା । ପରିଶେଷରେ, ରାଜ୍ୟରେ ଆବଶ୍ୟକ ଯୋଗ୍ୟତା ଏବଂ/କିମ୍ବା ଅଭିଜ୍ଞତା ଥିବା, ସୁସଜ୍ଜିତ ଫାର୍ମାସିଷ୍ଟମାନଙ୍କୁ ନିଶ୍ଚିତ କରିବା ପାଇଁ ଦାୟୀ ହେଉଛି ରାଜ୍ୟ ଫାର୍ମାସି ପରିଷଦ । ଏହା ଏକ ତଥ୍ୟ ଯେ, ଦ୍ୱିତୀୟ ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ ନିକଟରେ ବହୁ ସଂଖ୍ୟକ ଅଯୋଗ୍ୟ ବ୍ୟକ୍ତି ଫାର୍ମାସିଷ୍ଟ ଭାବେ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିବା ସମ୍ପର୍କରେ ଅଭିଯୋଗ ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଥିଲା । ତେଣୁ, ଯେତେବେଳେ ଏହି ତଥ୍ୟ ପ୍ରଥମ ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟିକୁ ଅଣାଗଲା, ସେତେବେଳେ ଅଧିନିୟମର ଧାରା **36 (1)** ଅନୁଯାୟୀ ଆବଶ୍ୟକ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଶୁଣାଣିର ସୁଯୋଗ ପ୍ରଦାନ କରି ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ ଏକ ନୋଟିସ୍ ଦିଆଯାଇଥିଲା । କିନ୍ତୁ, ଆବେଦନକାରୀ ଏହି ସୁଯୋଗର ଲାଭ ଉଠାଇନଥିଲେ । ତେଣୁ, କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହୀ କମିଟି କେବଳ ନଥିରେ ଥିବା ତଥ୍ୟକୁ ବିଚାରକୁ ନେଇଥିଲେ ଏବଂ ରାଜସ୍ଥାନରେ ତାଙ୍କର ପଞ୍ଜୀକରଣକୁ ବାତିଲ କରିଥିଲା । ପ୍ରଥମ ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହୀ କମିଟି ସିକିମରେ ତାଙ୍କର ପଞ୍ଜୀକରଣକୁ ବାତିଲ କରିନଥିଲା । ତେଣୁ, ଏହା କୁହାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ଯେ, ବିଧାନ ଅଧୀନରେ ଏପରି କ୍ଷମତା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇନଥିବା ସତ୍ତ୍ୱେ କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହୀ କମିଟି ପୁନର୍ବିଚାରର କ୍ଷମତା ପ୍ରୟୋଗ କରିଥିଲା, କିମ୍ବା ଏହା ଉକ୍ତ କ୍ଷମତାକୁ ଭୁଲ ଭାବରେ ପ୍ରୟୋଗ କରିଥିଲା । **[ଅନୁଚ୍ଛେଦ 11] [850-F-H; 851-A-C]**

1.3 ଏଥିରେ କୌଣସି ବିବାଦ ନାହିଁ ଯେ, ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ ଶୁଣାଣି ପାଇଁ ଏକ ବିଜ୍ଞପ୍ତି ଦିଆଯାଇଥିଲା; ଏବଂ ଆବେଦନକାରୀ ସିକିମରେ ତାଙ୍କର ପଞ୍ଜୀକରଣ କିପରି ଏକ ବୈଧ ପଞ୍ଜୀକରଣ ଥିଲା, ସେ ସମ୍ପର୍କରେ କୌଣସି ପ୍ରମାଣ ଉପସ୍ଥାପନ କରିନଥିଲେ । ଏହାର କାରଣ ହେଉଛି, ସେ ସିକିମରେ ମାତ୍ର କେତେକ ମାସ ରହିଥିଲେ ବୋଲି ଏଥିରେ କୌଣସି ବିବାଦ ନଥିଲା ଏବଂ ସେ ନିଜେ ମଧ୍ୟ ଦାବି କରିଥିଲେ ଯେ, ସେ ସିକିମରେ ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷ ରହିଥିଲେ ବୋଲି ପ୍ରମାଣ କରିବା ପାଇଁ ତାଙ୍କ ନିକଟରେ କୌଣସି ଦସ୍ତାବିଜ ସାକ୍ଷ୍ୟ ନଥିଲା, କିମ୍ବା ସିକିମରେ ଔଷଧ ବିତରଣ କାର୍ଯ୍ୟରେ ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷରୁ କମ୍ ଆବଶ୍ୟକ ଅଭିଜ୍ଞତା ଥିବାର ମଧ୍ୟ କୌଣସି ପ୍ରମାଣ ନଥିଲା । ଏହାର କାରଣ ହେଉଛି, ସର୍ବାଧିକ ଭାବେ ବିଚାର କଲେ, ତାଙ୍କର ଯୋଗ୍ୟତା ସମ୍ପର୍କିତ ମାମଲାଟି ଅଧିନିୟମର ଧାରା **31** ଉପ-ଖଣ୍ଡ **(d)**

ଅଧୀନରେ ଥିଲା । [ଅନୁଚ୍ଛେଦ 12] **[851-D-E]**

1.4 ଅଧିନିୟମର ଧାରା **32** ଅନୁଯାୟୀ, ଗୋଟିଏ ରାଜ୍ୟରେ ପଞ୍ଜୀକୃତ ଫାର୍ମାସିଷ୍ଟ ଅନ୍ୟ ଏକ ରାଜ୍ୟର ରେଜିଷ୍ଟରରେ ନିଜ ନାମ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରାଇବାକୁ ଅଧିକୃତ ଅଟନ୍ତି । ତେବେ, ଅଧିନିୟମର ଧାରା **33** ରାଜ୍ୟ ପରିଷଦକୁ ଯାଞ୍ଚ କରିବାର କ୍ଷମତା ପ୍ରଦାନ କରିଛି ଏବଂ ପ୍ରତ୍ୟେକ ନାମ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତି ଏପରି ଯାଞ୍ଚର ଅଧୀନରେ ରହିଥାଏ । ଏହାପରେ, ଯଦି ରାଜ୍ୟ ପରିଷଦ କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ଫାର୍ମାସିଷ୍ଟ ଭାବେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାର ଯୋଗ୍ୟତା ସମ୍ପର୍କରେ କୌଣସି ଅଭିଯୋଗ ପ୍ରାପ୍ତ କରେ, ତେବେ କାଉନସିଲ୍‌ର କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହୀ କମିଟିଙ୍କର ଅଧିନିୟମର ଧାରା **36** ଅଧୀନରେ ଆବଶ୍ୟକ ତଦନ୍ତ କରିବାର କ୍ଷମତା ରହିଛି ଏବଂ, ଯଦି ଏହା ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ହୁଏ, ତେବେ ଏପରି ପଞ୍ଜୀକୃତ ଫାର୍ମାସିଷ୍ଟଙ୍କୁ ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ ଭାବେ ଶୁଣାଣିର ସୁଯୋଗ ପ୍ରଦାନ କରିବା ପରେ ତାଙ୍କ ନାମକୁ ରେଜିଷ୍ଟରରୁ ବାଦ ଦେବାର କ୍ଷମତା ରହିଛି । ଧାରା **36 (1)**ର ଉପ-ଧାରା **(i)** ରେ ଏପରି ଆଧାରଗୁଡ଼ିକ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଛି, ଯାହା ଆଧାରରେ ରେଜିଷ୍ଟରରୁ କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ନାମ ବାଦ ଦିଆଯାଇପାରିବ । ତତ୍କାଳୀନ ମାମଲାରେ, ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ ପଞ୍ଜୀକୃତ ଫାର୍ମାସିଷ୍ଟ ଭାବେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରିବାରେ ଏକ ତ୍ରୁଟି ହୋଇଥିବା ନେଇ କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହୀ କମିଟି ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ହୋଇଥିଲା । ସେହି ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ, ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ ତାଙ୍କର ବ୍ୟାଖ୍ୟା ଦେବା ପାଇଁ କୁହାଯାଇଥିଲା । ଏହି ତଦନ୍ତରେ, ଗୋଟିଏ ରାଜ୍ୟର ପରିଷଦ ଅନ୍ୟ ଏକ ରାଜ୍ୟରେ ପଞ୍ଜୀକରଣ ପ୍ରଦାନ କରାଯିବାର ଆଧାର ହୋଇଥିବା ପ୍ରଥମଦୃଷ୍ଟିରେ ଗ୍ରହଣଯୋଗ୍ୟ ତଥ୍ୟକୁ ନିଶ୍ଚିତ ଭାବେ ବିଚାର କରିପାରିବ । ଏହାର କାରଣ ହେଉଛି, ଏପରି ଆବେଦନଗୁଡ଼ିକର ଯାଞ୍ଚ କରିବାର କ୍ଷମତା ରାଜ୍ୟ ପରିଷଦକୁ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଛି ଏବଂ ଯଦି କୌଣସି ତ୍ରୁଟି ହେତୁ ସେହି ପଞ୍ଜୀକରଣକୁ ଅନୁମତି ଦିଆଯାଇଥାଏ, ତେବେ ରାଜ୍ୟ ପରିଷଦ ନିଶ୍ଚିତ ଭାବେ ତାହାର ସଂଶୋଧନାତ୍ମକ ପଦକ୍ଷେପ ଗ୍ରହଣ କରିପାରିବ । ଏପରି ନିଷ୍ପତ୍ତିକୁ ଅନ୍ୟ ଏକ ରାଜ୍ୟର ପରିଷଦର ନିଷ୍ପତ୍ତି ଉପରେ ଆବେଦନ ହେବା ପରି ମନେ କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ । ଏହାର କାରଣ ହେଉଛି, ସମ୍ପୃକ୍ତ ରାଜ୍ୟ ପରିଷଦ ରାଜ୍ୟରେ ଫାର୍ମାସିଷ୍ଟମାନଙ୍କଠାରୁ ଔଷଧ କ୍ରୟ କରୁଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କ ପ୍ରତି ଉତ୍ତରଦାୟୀ ଅଟେ । ଏହା ଦେଖିବା ଆବଶ୍ୟକ ଫାର୍ମାସିଷ୍ଟମାନଙ୍କର ଆବଶ୍ୟକ ଶିକ୍ଷାଗତ ଯୋଗ୍ୟତା କିମ୍ବା ଆବଶ୍ୟକ ଅଭିଜ୍ଞତା ରହିଛି କି , ତାହା ନିଶ୍ଚିତ କରିବା ଏହାର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଅଟେ । ଯେଉଁ ଦେଶରେ ଏତେ ଅଧିକ ନିରକ୍ଷରତା ରହିଛି, ସେଠାରେ ଫାର୍ମାସିଷ୍ଟଙ୍କ ଶିକ୍ଷାଗତ ଯୋଗ୍ୟତା କିମ୍ବା ଅଭିଜ୍ଞତା ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଆବଶ୍ୟକତାଗୁଡ଼ିକୁ ଅତ୍ୟନ୍ତ ସତର୍କତାର ସହିତ ଯାଞ୍ଚ କରାଯିବା ଆବଶ୍ୟକ ।**ଯଦି** ଅନ୍ୟ ରାଜ୍ୟରୁ ପ୍ରାପ୍ତ ସମ୍ପୃକ୍ତ ଫାର୍ମାସିଷ୍ଟଙ୍କ ପଞ୍ଜୀକରଣ ଏକ ଯଥାର୍ଥ ପଞ୍ଜୀକରଣ ପରି ମନେହୁଏ ନାହିଁ, ତେବେ ହସ୍ତାନ୍ତରକାରୀ ରାଜ୍ୟ ପରିଷଦ ନିଶ୍ଚିତ ଭାବରେ ହସ୍ତାନ୍ତରକାରୀ ରାଜ୍ୟରେ ଫାର୍ମାସିଷ୍ଟଙ୍କ ବୃତ୍ତି ଚଳାଇବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ସେହି ପଞ୍ଜୀକରଣକୁ ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ମନା କରିପାରିବେ, କିମ୍ବା କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେବା ପରେ ଏପରି ପଞ୍ଜୀକରଣକୁ ବାତିଲ କରିପାରିବେ । ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ପଞ୍ଜୀକରଣ ସମୟରେ ଏବଂ ପରେ ଅଭିଯୋଗ ପ୍ରାପ୍ତ ହେଲେ ଏପରି ଯାଞ୍ଚ ଅନୁମତିପ୍ରାପ୍ତ, ଯାହା ସେମାନଙ୍କ ରେଜିଷ୍ଟରରୁ ବାଦ ଦେବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ତଦନ୍ତକୁ ନେଇଥାଏ । **[ଅନୁଚ୍ଛେଦ 13] [851-F-H; 852-A-F]**

1.5 ଏକ କଲ୍ୟାଣମୂଳକ ବିଧାନର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟକୁ ଆବେଦନକାରୀ ଅବଲମ୍ବନ କରିଥିବା ପଦ୍ଧତି ପରି ପଦ୍ଧତି ମାଧ୍ୟମରେ ବିଫଳ କରିବାକୁ ଅନୁମତି ଦିଆଯାଇପାରିବ ନାହିଁ । ଫାର୍ମାସି ବୃତ୍ତି ଏବଂ ତାହାର ପ୍ରୟୋଗର ନିୟନ୍ତ୍ରଣ

ପାଇଁ ଉତ୍ତମ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବା ନିମନ୍ତେ ଏହି ଅଧିନିୟମ ପ୍ରଣୟନ କରାଯାଇଛି । ଏପରି ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ପାଇଁ ପ୍ରାଥମିକ ଯୋଗ୍ୟତା ହେଉଛି ଫାର୍ମାସିରେ ଏକ ଡିଗ୍ରୀ କିମ୍ବା ଡିପ୍ଲୋମା ଥିବା । ଏହା କେବଳ ବିକଳ୍ପ ଯୋଗ୍ୟତା ଭାବରେ ତିନିବର୍ଷର ଅଭିଜ୍ଞତା ସହିତ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଡିଗ୍ରୀ ଥିବାକୁ ଅନୁମତି ଦିଆଯାଇଛି । ଶେଷ ବିକଳ୍ପ ଯୋଗ୍ୟତା ହେଉଛି ଔଷଧ ବିତରଣ କାର୍ଯ୍ୟରେ ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷର ଅଭିଜ୍ଞତା, ଯାହା ସମ୍ପୃକ୍ତ ରାଜ୍ୟରେ ହୋଇଥିବା ଆବଶ୍ୟକ । ଏହାର କାରଣ ହେଉଛି, ଅଧିନିୟମର ଧାରା **31** ଅନୁଯାୟୀ, ଯେଉଁ ବ୍ୟକ୍ତି ଫାର୍ମାସିଷ୍ଟ ଭାବେ ପଞ୍ଜୀକୃତ ହେବାକୁ ଚାହାନ୍ତି, ତାଙ୍କର ବୟସ **18** ବର୍ଷ ହୋଇଥିବା ଆବଶ୍ୟକ ଏବଂ ତାଙ୍କୁ ସେହି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ରାଜ୍ୟରେ ବାସ କରିବା ସହିତ ଫାର୍ମାସିର ବ୍ୟବସାୟ କିମ୍ବା ବୃତ୍ତି କରୁଥିବା ଆବଶ୍ୟକ । ପଞ୍ଜୀକରଣ ପ୍ରମାଣପତ୍ର ଜାରି କରୁଥିବା ରାଜ୍ୟ ଫାର୍ମାସି ପରିଷଦ ନିଜକୁ ଏହି ବିଷୟରେ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ କରିବା ଉଚିତ ଯେ, ସମ୍ପୃକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ଅନ୍ୟୂନ ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷର ଅଭିଜ୍ଞତା ଥିଲା ଏବଂ ସ୍ପଷ୍ଟତଃ ଏହି ଅଭିଜ୍ଞତା ସେହି ରାଜ୍ୟରେ ହୋଇଥିବା ଆବଶ୍ୟକ, ଯାହା ଫଳରେ ରାଜ୍ୟ ପରିଷଦ ଉକ୍ତ ଅଭିଜ୍ଞତାର ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ କରିପାରିବ ।**[ଅନୁଚ୍ଛେଦ 15] [853- B- F]**

1.6 ତତ୍କାଳୀନ ମାମଲାରେ, ଆବେଦନକାରୀ ସିକିମରେ ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷରୁ ଅଧିକ ସମୟ ଧରି ବସବାସ କରିନଥିଲେ କିମ୍ବା ଫାର୍ମାସୀ ବ୍ୟବସାୟ ବା ଔଷଧ ବିତରଣ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ବୃତ୍ତି କରିନଥିଲେ । ଯଦି ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଥିବା ଏପରି କୌଣସି ପଦ୍ଧତିକୁ ଅନୁମତି ଦିଆଯାଏ, ତେବେ ଗୋଟିଏ ରାଜ୍ୟରେ ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷର ଅଭିଜ୍ଞତା ଥିବା ଦାବି କରୁଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିମାନେ ଅନ୍ୟ ଗୋଟିଏ ରାଜ୍ୟକୁ ଯାଇ କେବଳ କିଛି ମାସ ସେଠାରେ ରହି ସେହି ରାଜ୍ୟରେ ପଞ୍ଜୀକରଣ ହାସଲ କରିପାରିବେ ଏବଂ ତାହା ପରେ ସେହି ପଞ୍ଜୀକରଣକୁ ନିଜ ରାଜ୍ୟକୁ ସ୍ଥାନାନ୍ତର କରିବାକୁ ଦାବି କରିପାରିବେ । ପ୍ରଥମ ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ ପାଖରେ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କର ରାଜସ୍ଥାନରେ ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷର ଅଭିଜ୍ଞତା ଥିଲା କି , ତାହା ପରୀକ୍ଷା କରିବାର କୌଣସି ସୁଯୋଗ ନଥିଲା । ଆବେଦନକାରୀଙ୍କର ଏକମାତ୍ର ଦାବି ହେଉଛି ଯେ, ତାଙ୍କର କଥିତ ଅଭିଜ୍ଞତା ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ କାଗଜପତ୍ରଗୁଡ଼ିକ ସିକିମ୍‌ରେ ତାଙ୍କ ନିଯୁକ୍ତିଦାତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦତ୍ତ ପ୍ରମାଣପତ୍ର ସହିତ ସିକିମ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ନିକଟରେ ଦାଖଲ କରାଯାଇଥିଲା, ଯେଉଁଠାରେ ସେ କେବଳ ଦୁଇ ମାସ କାମ କରିଥିଲେ । ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଦାବିକୁ ଗ୍ରହଣ କରିବାର ପରିଣାମ ହେବ ଯେ, ଯେଉଁ ରାଜ୍ୟକୁ ପଞ୍ଜୀକରଣ ସ୍ଥାନାନ୍ତର କରାଯାଉଛି, ସେହି ରାଜ୍ୟକୁ ଏପରି ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ଫାର୍ମାସିଷ୍ଟ ଭାବେ ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ, ଯଦ୍ୱାରା ତାଙ୍କର ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷରୁ ଅଧିକ ଅଭିଜ୍ଞତା ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ତଥ୍ୟ ପରୀକ୍ଷା କରିବାର ସୁଯୋଗ ସେହି ରାଜ୍ୟ ପାଇନଥିବ । ପଞ୍ଜୀକରଣ କରୁଥିବା ରାଜ୍ୟରେ ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷର ଅଭିଜ୍ଞତା ଥିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ଏପରି ପଦ୍ଧତିକୁ ଅନୁମତି ଦିଆଗଲେ ନିଷ୍ଫଳ ହୋଇଯିବ । ଏହିପରି, ଆବେଦନକାରୀଙ୍କର ପଞ୍ଜୀକରଣ ବାତିଲ କରିବା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ପ୍ରଥମ ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ ନିଷ୍ପତ୍ତିରେ କୌଣସି ତ୍ରୁଟି ନାହିଁ । ସେହିପରି, ଏହି ନିଷ୍ପତ୍ତିକୁ ଅନୁମୋଦନ କରିଥିବା ଏକକ ବିଚାରପତିଙ୍କର ନିଷ୍ପତ୍ତି ଏବଂ ଦୁଇଜଣିଆ ବିଚାରପତିଙ୍କ ଖଣ୍ଡପୀଠର ନିଷ୍ପତ୍ତିରେ ମଧ୍ୟ କୌଣସି ତ୍ରୁଟି ନାହିଁ । **[ଅନୁଚ୍ଛେଦ 15 ଏବଂ 16] [853-F-H; 854-A]**

ମାରୁତି ୱାୟାର ଇଣ୍ଡଷ୍ଟ୍ରିଜ୍ ପ୍ରାଇଭେଟ୍ ଲିମିଟେଡ୍ ବନାମ S.T.O. 1ମ ସର୍କଲ, ମଟ୍ଟନଚେରୀ **2001 (3) SCC 735 :2001 (2) SCR 829**-ଉଲ୍ଲେଖ କରାଗଲା ।

ବିଧି ଆଇନ ସନ୍ଦର୍ଭ :

1971 (3) SCC 844 ଉଲ୍ଲେଖ କରାଗଲା ଅନୁଚ୍ଛେଦ **9**

2001 (2) SCR 829 ଉଲ୍ଲେଖ କରାଗଲା ଅନୁଚ୍ଛେଦ **14**

ଦେୱାନୀ ଆବେଦନ ଅଧିକାରିତା : ଦେୱାନୀ ଆବେଦନ ସଂଖ୍ୟା 6895/2008 ।

S.B.ଦେୱାନୀ ଆଜ୍ଞାଦେଶ ଆବେଦନ ସଂଖ୍ୟା 4309/2005ରେ D.B. ବିଶେଷ ଆବେଦନ (ଆଜ୍ଞାଦେଶ) ସଂଖ୍ୟା 507/2006ରେ ଜୟପୁରର, ଜୟପୁର ବିଚାରପୀଠ, ରାଜସ୍ଥାନ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟର 8.8.2006 ତାରିଖର ରାୟ ଏବଂ ଆଦେଶରୁ ।

ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ ଅନୁରାଗ ଶର୍ମା, ପ୍ରଶାନ୍ତ କୁମାର, ଏପି ଏବଂ ଜେ ଚାମ୍ବର୍ସ ।

ଉତ୍ତରଦାତାମାନଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ ପ୍ରମୋଦ ସ୍ୱରୂପ, ବିକ୍ରାନ୍ତ ଯାଦବ, ତପନ ମସ୍ତା, ସୁଷମା ବର୍ମା, ପୂଜା ଶର୍ମା, ଅକ୍ଷୟ ବର୍ମା, ଏମ୍. ସି. ଧିଙ୍ଗ୍ରା, ବିବେକ ଗୁପ୍ତା ।

ନ୍ୟାୟାଳୟର ରାୟ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା

ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି ଏଚ. ଏଲ. ଗୋଖଲେଙ୍କ ଦ୍ୱାରା । 1. ଏହି ବିଶେଷ ଅନୁମତି ଦ୍ୱାରା ଦାୟର ଆବେଦନ ରାଜସ୍ଥାନ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟର ଜୟପୁର ବିଚାରପୀଠର ଏକ ଦୁଇଜଣିଆ ବିଚାରପତିଙ୍କ ଖଣ୍ଡପୀଠଙ୍କ ଦ୍ୱାରା D.B. ବିଶେଷ ଆବେଦନ (ଆଜ୍ଞାଦେଶ) ସଂଖ୍ୟା 507/2006, ଯାହା S.B. ଦେୱାନୀ ଆଜ୍ଞାଦେଶ ଆବେଦନ ସଂଖ୍ୟା 4309/2005 ରୁ ଉତ୍ପନ୍ନ ହୋଇଥିଲା, ସେଥିରେ 8.6.2006 ତାରିଖରେ ପାରିତ ରାୟ ଓ ଆଦେଶ ବିରୁଦ୍ଧରେ ନିର୍ଦ୍ଦେଶିତ ହୋଇଛି, ଯେଉଁଥିରେ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦାଖଲ ହୋଇଥିବା ଆଜ୍ଞାଦେଶ ଆବେଦନ ଖାରଜ ହୋଇଥିଲା ।

ଏହି ଆବେଦନ ପାଇଁ ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ତଥ୍ୟ ନିମ୍ନରେ ଦିଆଗଲା :-

2. ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଦାବି ହେଉଛି ଯେ, 1986 ମସିହାରେ ମାଧ୍ୟମିକ ବିଦ୍ୟାଳୟ ପରୀକ୍ଷାରେ ଉତ୍ତୀର୍ଣ୍ଣ ହେବା ପରେ, ସେ ରାଜସ୍ଥାନ ରାଜ୍ୟର ସିକରଠାରେ ଥିବା 'ଟୋଡି ମେଡିକାଲ୍ସ' ନାମକ ଏକ ମେଡିକାଲ୍ ଷ୍ଟୋରରେ ଅକ୍ଟୋବର 1991 ରୁ ମାର୍ଚ୍ଚ 1997 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟ କରିଥିଲେ । ତାଙ୍କର ମାମଲା ହେଉଛି ଯେ, ତାଙ୍କ ଅଭିଜ୍ଞତା ଆଧାରରେ ସେ ଅନ୍ୟଥା ରାଜସ୍ଥାନରେ ଫାର୍ମାସିଷ୍ଟ ଭାବେ ନାମ ପଞ୍ଜୀକୃତ କରାଇବା ପାଇଁ ଯୋଗ୍ୟ ଥିଲେ; କିନ୍ତୁ ସେ ଆବେଦନ କରିବା ବେଳକୁ ରାଜସ୍ଥାନରେ ଫାର୍ମାସିଷ୍ଟମାନଙ୍କ ପଞ୍ଜୀକରଣ ବନ୍ଦ ହୋଇଯାଇଥିବାରୁ ତାଙ୍କର ନାମ ପଞ୍ଜୀକୃତ ହୋଇପାରିନଥିଲା । ସେ ଦାବି କରିଛନ୍ତି ଯେ, ଏହାପରେ ସେ ଅଗଷ୍ଟ, 2001 ରେ ସିକିମକୁ ସ୍ଥାନାନ୍ତରିତ ହୋଇଥିଲେ, ଯେଉଁଠାରେ ସେ ଗାଙ୍ଗଟକଠାରେ ଥିବା ଏକ ମେଡିକାଲ୍ ଷ୍ଟୋରରେ ପ୍ରାୟ ଦୁଇ ମାସ କାର୍ଯ୍ୟ କରିଥିଲେ । ସିକିମରେ ତାଙ୍କ ନିଯୁକ୍ତିଦାତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଜାରି କରାଯାଇଥିବା ପ୍ରମାଣପତ୍ର ଆଧାରରେ ସେ ଫାର୍ମାସିଷ୍ଟ ଭାବେ ପଞ୍ଜୀକରଣ ପାଇଁ ସିକିମ ରାଜ୍ୟ ଫାର୍ମାସି ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ (ସଂକ୍ଷେପରେ 'ସିକିମ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ') ନିକଟରେ ଆବେଦନ କରିଥିଲେ ଏବଂ 5.12.2001 ରେ ସେଠାରେ ତାଙ୍କର ପଞ୍ଜୀକରଣ ହୋଇଥିଲା ।

3. ସିକିମ ଯିବାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ସାଧିତ ହେବା ପରେ, ଆବେଦନକାରୀ ଜାନୁଆରୀ 2002 ର ଆରମ୍ଭ ଆଡ଼କୁ ରାଜସ୍ଥାନ ରାଜ୍ୟର ଖେରଲିକୁ ଫେରି ଆସିଥିଲେ । ସିକିମରୁ ପ୍ରାପ୍ତ ଏହି ପଞ୍ଜୀକରଣ ଆଧାରରେ, ସେ 8.4.2002 ରେ ଫାର୍ମାସି ଅଧିନିୟମ, 1948 (ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ 'ଅଧିନିୟମ' ଭାବେ ଉଲ୍ଲେଖିତ) ର ଧାରା 32 ଅଧୀନରେ ରାଜସ୍ଥାନ ରାଜ୍ୟର ଫାର୍ମାସି ପରିଷଦରେ (ଉତ୍ତରଦାତା ସଂଖ୍ୟା 1 ଏଠାରେ-'ରାଜସ୍ଥାନ ପରିଷଦ' ସଂକ୍ଷେପରେ) ତାଙ୍କର ପଞ୍ଜୀକରଣ ପାଇଁ ଆବେଦନ କରିଥିଲେ ।

4. ଆବେଦନକାରୀଙ୍କର ପରବର୍ତ୍ତୀ ମାମଲା ହେଉଛି ଯେ, ରାଜସ୍ଥାନ ପରିଷଦ ସିକିମ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ସହିତ ଆବଶ୍ୟକ ତଦନ୍ତ କରିବା ପରେ, 4.6.2002 ତାରିଖର ପଞ୍ଜୀକରଣ ପ୍ରମାଣପତ୍ର ଦ୍ୱାରା ତାଙ୍କ ନାମକୁ ଜଣେ ପଞ୍ଜୀକୃତ ଫାର୍ମାସିଷ୍ଟ ଭାବେ ପଞ୍ଜୀକୃତ କରିଥିଲା । ତେବେ, ପ୍ରତୀତ ହୁଏ ଯେ, ରାଜ୍ୟରେ ବହୁ ସଂଖ୍ୟକ ଅଯୋଗ୍ୟ ଫାର୍ମାସିଷ୍ଟ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିବା ସମ୍ପର୍କରେ ରାଜସ୍ଥାନ ସରକାର (ଉତ୍ତରଦାତା ସଂଖ୍ୟା 2)ଙ୍କ ନିକଟରେ କେତେକ ଅଭିଯୋଗ ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଥିଲା । ଫଳସ୍ୱରୂପ, ଏ ସମ୍ପର୍କରେ ସୂଚିତ ହେବା ପରେ, ରାଜସ୍ଥାନ ପରିଷଦ ଏପରି ମାମଲାଗୁଡ଼ିକୁ ଯାଞ୍ଚ କରିବାକୁ ସ୍ଥିର କଲା । 22.7.2004 ତାରିଖରେ ପ୍ରଥମ ଉତ୍ତରଦାତା ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ ଏକ ନୋଟିସ୍ ଜାରି କରି ସୂଚିତ କଲେ ଯେ, ରାଜସ୍ଥାନ ପରିଷଦ ଦ୍ୱାରା ଗଠିତ ତଦନ୍ତ କମିଟି ତାଙ୍କ ପଞ୍ଜୀକରଣକୁ ଅନିୟମିତ ବୋଲି ଜଣାପଡ଼ିଛି ଏବଂ ତେଣୁ, 2.8.2004 ତାରିଖରେ ସେ ପରିଷଦର କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହୀ କମିଟି ସମ୍ମୁଖରେ ଉପସ୍ଥିତ ହୋଇ, ଅଧିନିୟମର ଧାରା 36 ଅଧୀନରେ ନିଜ କ୍ଷମତା ପ୍ରୟୋଗ କରି ରାଜସ୍ଥାନର ଫାର୍ମାସିଷ୍ଟମାନଙ୍କ ରେଜିଷ୍ଟରରୁ ତାଙ୍କ ନାମ କାହିଁକି ବାଦ ଦିଆଯିବ ନାହିଁ, ସେ ସମ୍ପର୍କରେ ବ୍ୟାଖ୍ୟା ଦେବାକୁ କୁହାଗଲା । ଆବେଦନକାରୀ ଉତ୍ତର ଦେବାକୁ କିମ୍ବା କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହୀ କମିଟି ସମ୍ମୁଖରେ ଉପସ୍ଥିତ ରହିବାକୁ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦେଲେ ନାହିଁ । ତେଣୁ କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହୀ କମିଟି, ନଥିରେ ଥିବା ତଥ୍ୟକୁ ବିଚାର କରି ତାଙ୍କର ପଞ୍ଜିକରଣ ବାତିଲ କରିବାର ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେଲା । ଏହି ନିଷ୍ପତ୍ତିକୁ ପୂର୍ଣ୍ଣ ପରିଷଦ ଦ୍ୱାରା 16.3.2005 ରେ ଅନୁମୋଦନ କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ପରିଷଦ ଏହା 12.4.2005 ତାରିଖର ପରବର୍ତ୍ତୀ ଯୋଗାଯୋଗ ପତ୍ର ମାଧ୍ୟମରେ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ ତାଙ୍କର ପଞ୍ଜିକରଣ ପ୍ରମାଣପତ୍ର ସମର୍ପଣ କରିବାକୁ ସୂଚନା ଦିଆଯାଇଥିଲା ।

5. ଆବେଦନକାରୀ ପ୍ରଥମ ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ ଉକ୍ତ ନିଷ୍ପତ୍ତିକୁ ଆହ୍ୱାନ କରି ଏକ ଆଜ୍ଞାଦେଶ ଆବେଦନ ଦାଖଲ କରିଥିଲେ । ଉକ୍ତ ଆଜ୍ଞାଦେଶ ଆବେଦନ, ଯାହାର ସଂଖ୍ୟା 4309/2005 ଥିଲା, ରାଜସ୍ଥାନ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟର ଜଣେ ଏକକ ବିଚାରପତିଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଶୁଣାଣି କରାଯାଇଥିଲା । ଆବେଦନକାରୀ ଏହି ତଥ୍ୟକୁ ଅସ୍ୱୀକାର କରିନଥିଲେ ଯେ ସେ କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହୀ କମିଟି ସମ୍ମୁଖରେ ଉପସ୍ଥିତ ହୋଇନଥିଲେ; ଏବଂ ଉପରୋକ୍ତ କୌଣସି ତଥ୍ୟକୁ ମଧ୍ୟ ସେ ବିବାଦ କରିନଥିଲେ । ବିଜ୍ଞ ଏକକ ବିଚାରପତି ଉତ୍ତରଦାତାମାନଙ୍କର ଏହି ଯୁକ୍ତିକୁ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ ଯେ, ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପାଖରେ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 36(4) ଅନୁଯାୟୀ ଆବେଦନ ଦାଖଲ କରିବାର ବିକଳ୍ପ ପ୍ରତିକାର ଉପଲବ୍ଧ ଥିଲା, ଯାହାକି ସେ ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅବଲମ୍ବନ କରିନଥିଲେ । ତାହା ବ୍ୟତୀତ, ସେ ଏହା ମଧ୍ୟ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରିଥିଲେ ଯେ, ଯଦ୍ୟପି କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହୀ କମିଟି ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଶୁଣାଣିର ସୁଯୋଗ ଦେଇଥିଲେ, ତଥାପି ସିକିମ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ଦ୍ୱାରା ଅଧିନିୟମର ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡିକ ଅନୁଯାୟୀ ତାଙ୍କର ପଞ୍ଜୀକରଣ କରାଯାଇଥିବାର କୌଣସି ବିଶ୍ୱସନୀୟ ପ୍ରମାଣ ସେ ଉପସ୍ଥାପନ କରିନଥିଲେ । ବିଜ୍ଞ ଏକକ ବିଚାରପତି ଏହା ମଧ୍ୟ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରିଥିଲେ ଯେ, ତାଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ମଧ୍ୟ ଏପରି କୌଣସି ଦଲିଲ ଉପସ୍ଥାପିତ କରାଯାଇନଥିଲା, ଯାହାରୁ ଏହା ପ୍ରକାଶ ପାଉଥାନ୍ତା ଯେ

ସିକିମ୍‌ରେ ପଞ୍ଜୀକରଣ ହାସଲ କରିବା ପୂର୍ବରୁ ଆବେଦନକାରୀ ସିକିମ୍‌ରେ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ଅଭିଜ୍ଞତା ଅର୍ଜନ କରିଥିଲେ । ତେଣୁ, ବିଜ୍ଞ ଏକକ ବିଚାରପତି ତାଙ୍କର 7.4.2006 ତାରିଖର ରାୟ ଓ ଆଦେଶ ଦ୍ୱାରା ଉକ୍ତ ଆଜ୍ଞାଦେଶ ଆବେଦନକୁ ଖାରଜ କରିଦେଇଥିଲେ ।

6. ଏହି ନିଷ୍ପତ୍ତିରେ ଅସନ୍ତୁଷ୍ଟ ହୋଇ, ଆବେଦନକାରୀ D.B. ବିଶେଷ ଆବେଦନ (ଆଜ୍ଞାଦେଶ)ସଂଖ୍ୟା 507/2006 ଦାଖଲ କରିଥିଲେ । ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ ଯୁକ୍ତି ଦିଆଯାଇଥିଲା ଯେ, ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପଞ୍ଜୀକରଣର ବୈଧତା ସମ୍ପର୍କରେ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କର ତଦନ୍ତ କରିବାର କୌଣସି ଅଧିକାର ନଥିଲା; ଏବଂ ରାଜସ୍ଥାନ ପରିଷଦ ଅନ୍ୟ ଏକ ରାଜ୍ୟରେ ତାଙ୍କର ଥିବା ପଞ୍ଜୀକରଣର ଆଧାରରେ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ ଯେଉଁ ପଞ୍ଜୀକରଣ ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲା, ତାହାକୁ ବାତିଲ କରିବାର କୌଣସି କ୍ଷମତା କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହୀ କମିଟିର ମଧ୍ୟ ନଥିଲା । ପ୍ରଥମ ଯୁକ୍ତି ସମ୍ପର୍କରେ, ଦୁଇଜଣିଆ ବିଚାରପତିଙ୍କ ଖଣ୍ଡପୀଠ ଏହି ମତ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ ଯେ, ନାଗରିକମାନଙ୍କଠାରୁ ମିଳୁଥିବା ଅଭିଯୋଗଗୁଡ଼ିକର ତଦନ୍ତ କରିବାର ଅଧିକାର ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କର ଥିଲା । ଏହା କେବଳ ସେହି ଅଭିଯୋଗଗୁଡ଼ିକୁ ରାଜସ୍ଥାନ ପରିଷଦର ଦୃଷ୍ଟିକୁ ଆଣିଥିଲେ । ଶେଷରେ, ରାଜସ୍ଥାନ ପରିଷଦର କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହୀ କମିଟି ହିଁ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ ତଦନ୍ତରେ ଉପସ୍ଥିତ ହେବାକୁ ଡାକିବା ପରେ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେଇଥିଲେ; ଯାହା ସେ କରିନଥିଲେ । ରାଜସ୍ଥାନ ପରିଷଦର ନିଷ୍ପତ୍ତି ସମ୍ପର୍କରେ କୁହାଯାଇଥିଲା ଯେ, ଯେହେତୁ ଆବେଦନକାରୀ ବିଫଳ ହୋଇଥିଲେ ଯେ, ସେଠାରେ ସିକିମ୍‌ରେ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ସମୟାବଧି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କାମ କରିନଥିଲେ, ସେ ଏହା ପ୍ରମାଣ କରିବାରେ ତାଙ୍କର ପଞ୍ଜୀକରଣକୁ ରାଜସ୍ଥାନ ପାଇଁ ଏକ ବୈଧ ପଞ୍ଜୀକରଣ ଭାବେ ବିବେଚନା କରାଯାଇପାରିବ । ଏହିପରି, ଦୁଇଜାଣିଆ ବିଚାରପତିଙ୍କ ଖଣ୍ଡପୀଠ ଏହି ମତ ପ୍ରକାଶ କରିଥିଲେ ଯେ, ପ୍ରଥମ ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହୀ କମିଟିର ନିଷ୍ପତ୍ତିରେ କୌଣସି ତ୍ରୁଟି କୁହାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ । ତଦନୁସାରେ, ଆବେଦନଟି ଖାରଜ କରାଯାଇଥିଲା ।

7. ଏହି ରାୟ ଓ ଆଦେଶରେ ଅସନ୍ତୁଷ୍ଟ ହୋଇ ବର୍ତ୍ତମାନର ଆବେଦନଟି ଦାଖଲ କରାଯାଇଛି । ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଅଧିବକ୍ତାଙ୍କର ମୁଖ୍ୟ ଦାଖଲ ହେଉଛି ଯେ, ପ୍ରଥମ ଉତ୍ତରଦାତା ସିକିମ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ସହ ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ତଦନ୍ତ କରିବା ପରେ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ ପଞ୍ଜୀକରଣ ପ୍ରଦାନ କରିଥିବାରୁ, ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ନିଜର ସେହି ନିଷ୍ପତ୍ତିର ପୁନର୍ବିଚାର କରିପାରିବେ ନାହିଁ , ଏବଂ ଦ୍ୱିତୀୟତଃ, ଯେକୌଣସି ପରିସ୍ଥିତିରେ, ଅଧିନିୟମର ଧାରା 31 ଅନୁଯାୟୀ ପ୍ରଥମ ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ ନିକଟରେ ପଞ୍ଜୀକରଣ ପାଇବା ପାଇଁ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କର ଆବଶ୍ୟକ ଯୋଗ୍ୟତା ଥିଲା ଏବଂ ତେଣୁ, କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହୀ କମିଟିର ଆଦେଶ ସହିତ ଉଭୟ ରାୟ ଓ ଆଦେଶକୁ ରଦ୍ଦ କରାଯିବା ଆବଶ୍ୟକ, ଅନ୍ୟପକ୍ଷରେ, ଉତ୍ତରଦାତାମାନଙ୍କୁ ପକ୍ଷରୁ ଉପସ୍ଥିତ ଅଧିବକ୍ତା ପ୍ରଥମ ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ ନିଷ୍ପତ୍ତି ସହିତ ଉଭୟ ରାୟ ଓ ଆଦେଶର ପକ୍ଷ ସମର୍ଥନ କରି କହିଥିଲେ ଯେ, ସେଗୁଡ଼ିକ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବେ ନ୍ୟାୟସଙ୍ଗତ ଥିଲା ।

ପ୍ରତିଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱୀ ଯୁକ୍ତିଗୁଡ଼ିକ ଉପରେ ବିଚାର

8. ବର୍ତ୍ତମାନ, ଯଦି ଆମେ ଫାର୍ମାସି ଅଧିନିୟମ, 1948ର ମୁଖବନ୍ଧକୁ ଦେଖିବା, ତେବେ ଏଥିରେ କୁହାଯାଇଛି ଯେ, ଫାର୍ମାସୀ ବୃତ୍ତି ଏବଂ ଏହାର ଅଭ୍ୟାସକୁ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରିବା ପାଇଁ ଉତ୍ତମ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବା ଏବଂ

ସେହି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଫାର୍ମାସୀ ପରିଷଦଗୁଡ଼ିକ ଗଠନ କରିବା ପାଇଁ ଏହା ଏକ ଅଧିନିୟମ । ଏହି ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ଫାର୍ମାସିଷ୍ଟମାନଙ୍କ ରେଜିଷ୍ଟାରରେ ନାମ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରିବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା ତିନୋଟି ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ କରାଯାଇଛି:

(i) ପ୍ରଥମ ପର୍ଯ୍ୟାୟ: ଅଧିନିୟମର ଧାରା 30 ଅନୁଯାୟୀ ପ୍ରଥମ ରେଜିଷ୍ଟାରରେ ନାମ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରାଯିବା । ଏପରି ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତି ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ଯୋଗ୍ୟତାଗୁଡ଼ିକ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 31 ରେ ଦିଆଯାଇଛି । ଧାରା 30(2) ଅନୁଯାୟୀ, ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କୁ ଅଧିସୂଚନା ମାଧ୍ୟମରେ ଏକ ତାରିଖ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ ଏବଂ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ତାରିଖ ସୁଦ୍ଧା ପଞ୍ଜିକରଣ ପାଇଁ ଆବେଦନ କରିବାକୁ ହେବ ।

(ii) ଦ୍ୱିତୀୟ ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ ଯେଉଁ ବ୍ୟକ୍ତିମାନେ ପ୍ରଥମ ରେଜିଷ୍ଟାରରେ ନାମ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରିବା ପାଇଁ ଆବେଦନ କରିବାରେ ବିଫଳ ହୁଅନ୍ତି, ସେମାନେ ଆବଶ୍ୟକ ଯୋଗ୍ୟତା ପୂରଣ କରୁଥିଲେ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 32(1) ଅନୁଯାୟୀ ପଞ୍ଜିକରଣ ପାଇଁ ଆବେଦନ କରିପାରିବେ ।

(iii) ତୃତୀୟ ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 32(2) ଅନୁଯାୟୀ, ଶିକ୍ଷାଗତ ନିୟମାବଳୀ ଅନୁସାରେ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟ ଏକ ରାଜ୍ୟରେ ପଞ୍ଜୀକୃତ ଫାର୍ମାସିଷ୍ଟ ଭାବେ ପଞ୍ଜିକରଣ କରାଯିବା ।

ପ୍ରଥମ ରେଜିଷ୍ଟାରରେ ନାମ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତି ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ଯୋଗ୍ୟତାଗୁଡ଼ିକ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 31 ରେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଛି, ଯାହା ନିମ୍ନଲିଖିତ ଭାବେ ପଢ଼ାଯାଏ: -

"*31-ପ୍ରଥମ ରେଜିଷ୍ଟରରେ ପ୍ରବେଶ ପାଇଁ ଯୋଗ୍ୟତା*

[ଅଠର ବର୍ଷ ବୟସ ପ୍ରାପ୍ତ କରିଥିବା ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି] ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ଶୁଳ୍କ ପ୍ରଦାନ କରି ପ୍ରଥମ ରେଜିଷ୍ଟରରେ ତାଙ୍କର ନାମ ପ୍ରବେଶ କରାଇବାର ଅଧିକାର ପାଇବେ, ଯଦି ସେ ରାଜ୍ୟରେ ବାସ କରନ୍ତି କିମ୍ବା ଫାର୍ମାସି ବ୍ୟବସାୟ କିମ୍ବା ବୃତ୍ତି କରନ୍ତି ଏବଂ ଯଦି ସେ-

(a) ଫାର୍ମାସି କିମ୍ବା ଫାର୍ମାସିଉଟିକାଲ ରସାୟନ ବିଜ୍ଞାନରେ ଡିଗ୍ରୀ କିମ୍ବା ଡିପ୍ଲୋମା କିମ୍ବା ଭାରତୀୟ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ କିମ୍ବା ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କର ରସାୟନବିଦ ଏବଂ ଔଷଧ ବିଶେଷଜ୍ଞ ଡିପ୍ଲୋମା ଧାରଣ କରନ୍ତି, କିମ୍ବା ବାହାର କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ଏକ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ଯୋଗ୍ୟତା {A.O.1950 ଦ୍ୱାରା "ପ୍ରଦେଶ" ଶବ୍ଦଗୁଡ଼ିକ ବାଦ ଦିଆଯାଇଛି । } ଭାରତ, କିମ୍ବା

(b) ଫାର୍ମାସି କିମ୍ବା ଫାର୍ମାସ୍ୟୁଟିକାଲ ରସାୟନ ବିଜ୍ଞାନରେ ଡିଗ୍ରୀ ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଭାରତୀୟ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟର ଡିଗ୍ରୀ ଧାରଣ କରିଛନ୍ତି, ଏବଂ ଏକ ହସ୍ପିଟାଲ କିମ୍ବା ଚିକିତ୍ସାଳୟ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟ କୌଣସି ସ୍ଥାନରେ ଔଷଧ ମିଶ୍ରଣରେ ନିୟୋଜିତ ହୋଇଛନ୍ତି ଯେଉଁଠାରେ ଔଷଧ ନିୟମିତ ଭାବରେ ପ୍ରେସକ୍ରିପସନ କିମ୍ବା ଡାକ୍ତରୀ ଚିକିତ୍ସକଙ୍କ ବଣ୍ଟନ କରାଯାଏ, ମୋଟ ତିନି ବର୍ଷରୁ ଅଧିକ ସମୟ ପାଇଁ, କିମ୍ବା

(c) ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଯୌଗିକ କିମ୍ବା ଔଷଧ ପ୍ରସ୍ତୁତକାରୀ ପାଇଁ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ଭାବରେ ସ୍ୱୀକୃତିପ୍ରାପ୍ତ ପରୀକ୍ଷାରେ ଉତ୍ତୀର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଥିବେ, କିମ୍ବା

(d) ଧାରା 30 ର ଉପ-ଧାରା (2) ଅନୁଯାୟୀ ଅଧିସୂଚିତ ତାରିଖ ପୂର୍ବରୁ ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷରୁ କମ୍ ନୁହେଁ ମୋଟ ସମୟ ପାଇଁ ଡାକ୍ତରଙ୍କ ପ୍ରେସକ୍ରିପସନରେ ନିୟମିତ ଭାବରେ ଔଷଧ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଉଥିବା ଏକ ଡାକ୍ତରଖାନା କିମ୍ବା ଚିକିତ୍ସାଳୟ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟ କୌଣସି ସ୍ଥାନରେ ଔଷଧ ମିଶ୍ରଣରେ ନିୟୋଜିତ ହୋଇଛନ୍ତି ।"

ଏହି ଧାରା ଦର୍ଶାଉଛି ଯେ, ଜଣେ ଫାର୍ମାସିଷ୍ଟ ହେବା ପାଇଁ, ଫାର୍ମାସିଷ୍ଟରେ ଡିଗ୍ରୀ କିମ୍ବା ଡିପ୍ଲୋମା ରହିବାକୁ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦିଆଯାଇଛି, ଯାହା ବିଫଳ ହେଲେ ଔଷଧ ବଣ୍ଟନରେ ତିନି ବର୍ଷର ଅଭିଜ୍ଞତା, କିମ୍ବା ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସ୍ୱୀକୃତିପ୍ରାପ୍ତ ପରୀକ୍ଷାରେ ପାସ୍ କରିବା, କିମ୍ବା ଏପରି ଏକ ହସ୍ପିଟାଲ କିମ୍ବା ଚିକିତ୍ସାଳୟରେ କାମ କରିବାର ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷରୁ କମ୍ ଅଭିଜ୍ଞତା ନଥିବା ବେଳେ ଯେଉଁଠାରେ ଡାକ୍ତରଙ୍କ ଔଷଧ ଚିଠାରେ ନିୟମିତ ଭାବରେ ଔଷଧ ବିତରଣ କରାଯାଏ ।

9. ଅଧିନିୟମର ଧାରା 32 ରେ ପରବର୍ତ୍ତୀ ପଞ୍ଜିକରଣ ପାଇଁ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରାଯାଇଛି, ଯୋଗ୍ୟ ବର୍ଗଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରେ ଅନ୍ୟ ଏକ ରାଜ୍ୟରେ ପଞ୍ଜୀକୃତ ଫାର୍ମାସିଷ୍ଟ ହୋଇଥିବା ଆଧାରରେ ପଞ୍ଜିକରଣର ବ୍ୟବସ୍ଥା ମଧ୍ୟ ରହିଛି । ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଯୁକ୍ତି ଥିଲା ଯେ, ସେ ପୂର୍ବରୁ ସିକିମ୍‌ରେ ପଞ୍ଜୀକୃତ ହୋଇଥିଲେ, ଯେଉଁ ପଞ୍ଜୀକରଣ ପ୍ରଥମ ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ତେଣୁ ପ୍ରଥମ ଉତ୍ତରଦାତା ତାଙ୍କୁ 5.12.2001 ତାରିଖରେ ନିଜର ପଞ୍ଜିକରଣ ପ୍ରମାଣପତ୍ର ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ । ଥରେ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନିଆଯାଇଥିବା ପରେ ପ୍ରଥମ ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହୀ କମିଟି ସେହି ନିଷ୍ପତ୍ତିର ପୁନର୍ବିଚାର କରିପାରିବେ ନାହିଁ, କାରଣ ଆଇନରେ ପୁନର୍ବିଚାର ପାଇଁ କୌଣସି ବ୍ୟବସ୍ଥା ନାହିଁ । ଏହି ଯୁକ୍ତିର ସମର୍ଥନରେ ସେ ଏହି ଅଦାଲତଙ୍କର *ପଟେଲ ନର୍ସି ଠାକେରୀ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ ବନାମ ଶ୍ରୀ ପ୍ରଦ୍ୟୁମ୍ନ ସିଂହଜୀ ଅର୍ଜୁନ ସିଂହଜୀ,* 1971 (3) SCC 844 ରେ ପ୍ରକାଶିତ ରାୟ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରିଥିଲେ ।

10. ଏହି ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ, ଏହି ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଯାହା ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବେ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ, ତାହା ହେଉଛି ଯେ, ପ୍ରଥମ ଉତ୍ତରଦାତା ଅଧିନିୟମର ଧାରା 36 ଅନୁଯାୟୀ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ବିରୋଧରେ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କରିଛନ୍ତି । ଏହି ଧାରାଟି ନିମ୍ନଲିଖିତ ଭାବେ ପଢ଼ାଯାଏ : -

" 36-ରେଜିଷ୍ଟରରୁ ଅପସାରଣ

(1) ଏହି ଧାରାର ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକର ଅଧୀନରେ, କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହୀ କମିଟି କୌଣସି ପଞ୍ଜୀକୃତ ଫାର୍ମାସିଷ୍ଟଙ୍କ ନାମକୁ ରେଜିଷ୍ଟରରୁ ବାଦ ଦେବା ପାଇଁ ଆଦେଶ ଦେଇପାରିବ, ଯେଉଁଠାରେ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ହେବ, ତାଙ୍କୁ ଶୁଣାଣିର ଏକ ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ ସୁଯୋଗ ଦେବା ପରେ ଏବଂ ଏପରି ଅଧିକ ଅନୁସନ୍ଧାନ ପରେ, ଯଦି କିଛି ଥାଏ, ଯାହା କରିବା ଉଚିତ ବୋଲି ବିବେଚନା କରେ ।-

(i) ଯେ, ତାଙ୍କର ନାମ ଭୁଲବଶତଃ କିମ୍ବା କୌଣସି ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ତଥ୍ୟର ଭୁଲ ଉପସ୍ଥାପନ କିମ୍ବା ତାହାକୁ ଲୁଚାଇ ରଖିବା କାରଣରୁ ରେଜିଷ୍ଟରରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରାଯାଇଛି; କିମ୍ବା

(ii) ଯେ, ସେ କୌଣସି ଅପରାଧ ପାଇଁ ଦୋଷୀ ସାବ୍ୟସ୍ତ ହୋଇଛନ୍ତି କିମ୍ବା ବୃତ୍ତିଗତ ଦୃଷ୍ଟିରୁ କୌଣସି କୁଖ୍ୟାତ ଆଚରଣ ପାଇଁ ଦୋଷୀ ହୋଇଛନ୍ତି, ଯାହା ଫଳରେ କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହୀ କମିଟିଙ୍କ ମତରେ ତାଙ୍କ ନାମ ରେଜିଷ୍ଟରରେ ରଖାଯିବା ପାଇଁ ସେ ଅଯୋଗ୍ୟ ହୋଇପଡ଼ିଛନ୍ତି; କିମ୍ବା

(iii) ତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ତାଙ୍କର ଫାର୍ମାସି ବ୍ୟବସାୟ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ନିଯୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି । {Ins. bys. ibid. (w.e.f.1-5-1960) ।} [ଅଥବା ଫାର୍ମାସି ବ୍ୟବସାୟ ସହିତ ଜଡିତ ତାଙ୍କ ଅଧୀନରେ କାମ କରିବାକୁ ନିଯୁକ୍ତ] ଏପରି କୌଣସି ଅପରାଧରେ ଦୋଷୀ ସାବ୍ୟସ୍ତ ହୋଇଛନ୍ତି କିମ୍ବା ଏପରି କୌଣସି କୁଖ୍ୟାତ ଆଚରଣରେ ଦୋଷୀ ହୋଇଛନ୍ତି ଯାହା ଦ୍ୱାରା, ଯଦି ଏପରି ବ୍ୟକ୍ତି ଜଣେ ପଞ୍ଜିକୃତ ଫାର୍ମାସିଷ୍ଟ ହୋଇଥାନ୍ତେ, ତେବେ ତାଙ୍କୁ ଖଣ୍ଡ (ii) ଅନୁଯାୟୀ ରେଜିଷ୍ଟରରୁ ତାଙ୍କ ନାମ ବାଦ ଦେବାକୁ ଦାୟୀ ହେବେ :

ଉଲ୍ଲେଖଥାଉକି, ଯଦି କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହୀ କମିଟି ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ନହୁଏ, ତେବେ ଖଣ୍ଡ (iii) ଅନୁଯାୟୀ ଏପରି କୌଣସି ଆଦେଶ ଦିଆଯିବ ନାହିଁ -

(a) ଅପରାଧ କିମ୍ବା କୁଖ୍ୟାତ ଆଚରଣ ପଞ୍ଜିକୃତ ଫାର୍ମାସିଷ୍ଟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରରୋଚିତ କିମ୍ବା ପ୍ରଲୋଭିତ ହୋଇଥିଲା, କିମ୍ବା

(b) ଅପରାଧ କିମ୍ବା କୁଖ୍ୟାତ ଆଚରଣ ଘଟିବାର ତାରିଖ ପୂର୍ବରୁ ବାର ମାସ ମଧ୍ୟରେ ପଞ୍ଜିକୃତ ଫାର୍ମାସିଷ୍ଟ ଯେକୌଣସି ସମୟରେ ସମାନ ଅପରାଧ କରିଛନ୍ତି କିମ୍ବା ସମାନ କୁଖ୍ୟାତ ଆଚରଣରେ ଦୋଷୀ ହୋଇଛନ୍ତି, କିମ୍ବା

(c) ଅପରାଧ କିମ୍ବା କୁଖ୍ୟାତ ଆଚରଣ ଘଟିବାର ତାରିଖ ପୂର୍ବରୁ ବାର ମାସ ମଧ୍ୟରେ ପଞ୍ଜିକୃତ ଫାର୍ମାସିଷ୍ଟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିଯୁକ୍ତ କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତି [କିମ୍ବା ଫାର୍ମାସିଷ୍ଟର କୌଣସି ବ୍ୟବସାୟ ସହିତ ତାଙ୍କ ଅଧୀନରେ କାମ କରିବାକୁ ନିଯୁକ୍ତ] ଯେକୌଣସି ସମୟରେ ସମାନ ଅପରାଧ କରିଛନ୍ତି କିମ୍ବା ସମାନ କୁଖ୍ୟାତ ଆଚରଣରେ ଦୋଷୀ ହୋଇଛନ୍ତି, ଏବଂ ପଞ୍ଜିକୃତ ଫାର୍ମାସିଷ୍ଟଙ୍କ ଏପରି ପୂର୍ବ ଅପରାଧ କିମ୍ବା କୁଖ୍ୟାତ ଆଚରଣ ବିଷୟରେ ଜ୍ଞାନ ଥିଲା, କିମ୍ବା ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ ଭାବରେ ରହିବା ଉଚିତ, କିମ୍ବା

(d) ଯେଉଁଠାରେ ଅପରାଧ କିମ୍ବା କୁଖ୍ୟାତ ଆଚରଣ ଏକ ସମୟ ଧରି ଜାରି ରହିଥିଲା, ସେଠାରେ ପଞ୍ଜିକୃତ ଫାର୍ମାସିଷ୍ଟଙ୍କ ଜାରି ଅପରାଧ କିମ୍ବା କୁଖ୍ୟାତ ଆଚରଣ ବିଷୟରେ ଜ୍ଞାନ ଥିଲା, କିମ୍ବା ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ ଭାବରେ ରହିବା ଉଚିତ, କିମ୍ବା

(e) ଯେଉଁଠାରେ ଅପରାଧ ହେଉଛି "ଡ୍ରଗ୍ସ ଅଧିନିୟମ, 1940" (w.e.f.1-9-1976) ପାଇଁ [1976 ଅଧିନିୟମ 70, ଧାରା 18 ଅନୁଯାୟୀ ଏକ ଅପରାଧ । [ଡ୍ରଗ୍ସ ଏବଂ କସମେଟିକ୍ସ ଅଧିନିୟମ, 1940] (23/1940), ପଞ୍ଜିକୃତ ଫାର୍ମାସିଷ୍ଟ ତାଙ୍କ ବ୍ୟବସାୟ ସ୍ଥାନରେ ଏବଂ ତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା [କିମ୍ବା ତାଙ୍କ

ନିୟନ୍ତ୍ରଣାଧୀନ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା] ନିଯୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସେହି ଅଧିନିୟମର ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡିକ ପାଳନ କରିବାରେ ସମ୍ୟକ ତତ୍ପରତା ବ୍ୟବହାର କରିନାହାଁନ୍ତି ।

(2) ଉପ-ଧାରା (1) ଅନୁଯାୟୀ ଏକ ଆଦେଶ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇପାରେ ଯେ ଯାହାଙ୍କ ନାମ ରେଜିଷ୍ଟରରୁ ବାଦ ଦେବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦିଆଯାଇଛି, ସେ ସ୍ଥାୟୀ ଭାବରେ କିମ୍ବା ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମୟ ପାଇଁ ଏହି ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ରାଜ୍ୟରେ ପଞ୍ଜିକରଣ ପାଇଁ ଅଯୋଗ୍ୟ ହେବେ ।

(3) ଉପ-ଧାରା (1) ଅନୁଯାୟୀ ଏକ ଆଦେଶ ରାଜ୍ୟ ପରିଷଦ ଦ୍ୱାରା ନିଶ୍ଚିତକରଣ ପାଇଁ ହେବ ଏବଂ ଏପରି ନିଶ୍ଚିତକରଣ ତାରିଖରୁ ତିନି ମାସ ସମାପ୍ତ ନହେବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେବ ନାହିଁ ।

(4) ରାଜ୍ୟ ପରିଷଦ ଦ୍ୱାରା ନିଶ୍ଚିତକରଣ କରାଯାଇଥିବା ଉପ-ଧାରା (1) ଅନୁଯାୟୀ ଏକ ଆଦେଶ ଦ୍ୱାରା କ୍ଷତିଗ୍ରସ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି, ଏପରି ନିଶ୍ଚିତକରଣ ସମ୍ପର୍କରେ ତାଙ୍କୁ ଯୋଗାଯୋଗ କରିବାର ତିରିଶ ଦିନ ମଧ୍ୟରେ, ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ନିକଟରେ ଆବେଦନ କରିପାରିବେ, ଏବଂ ଏପରି ଆପତ୍ତି ଉପରେ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଚୂଡ଼ାନ୍ତ ହେବ ।

(5) ଏହି ଧାରା ଅନୁଯାୟୀ କିମ୍ବା ଧାରା 34 ର ଉପ-ଧାରା (2) ଅନୁଯାୟୀ ଯାହାଙ୍କ ନାମ ରେଜିଷ୍ଟାର ବାଦ ଦିଆଯାଇଛି, ସେ ତୁରନ୍ତ ତାଙ୍କର ପ୍ରମାଣପତ୍ର କିମ୍ବା ପଞ୍ଜିକରଣ ନିବନ୍ଧକଙ୍କ ନିକଟରେ ସମର୍ପଣ କରିବେ, ଏବଂ ଏପରି ବାଦ ଦିଆଯାଇଥିବା ନାମ ସରକାରୀ ଗେଜେଟରେ ପ୍ରକାଶିତ ହେବ । "

11. ଧାରା 36 (1) (i) ଜଣେ ପଞ୍ଜିକୃତ ଫାର୍ମାସିଷ୍ଟଙ୍କ ପଞ୍ଜୀକରଣରେ ତ୍ରୁଟି ଥିଲେ କିମ୍ବା କୌଣସି ତଥ୍ୟକୁ ଭୁଲ ଭାବରେ ଉପସ୍ଥାପନ କରିବା କିମ୍ବା ଦମନ କରିବା ଯୋଗୁଁ ପଞ୍ଜୀକୃତ ହୋଇଥିଲେ ତାଙ୍କ ନାମକୁ ବାଦ ଦେବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରେ । ଆମ ମତରେ, ଏହି ଉପ-ଧାରା କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହୀ କମିଟିକୁ ତାଙ୍କ ନିଷ୍ପତ୍ତିକୁ ପୁନର୍ବାର ମନେ ରଖିବା ପାଇଁ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ କ୍ଷମତା ପ୍ରଦାନ କରେ । ତତ୍କାଳୀନ ମାମଲାରେ, ରାଜସ୍ଥାନରେ ଜଣେ ଫାର୍ମାସିଷ୍ଟ ଭାବରେ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ସ୍ଥାନାନ୍ତର ପାଇଁ ସିକିମରୁ ଏକ ବୈଧ ପଞ୍ଜୀକରଣ ଭାବରେ ପଞ୍ଜୀକରଣ ଗ୍ରହଣ କରିବାରେ ପ୍ରଥମ ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ ଏକ ତ୍ରୁଟି ଥିଲା । ଶେଷରେ, ଏହା ହେଉଛି ରାଜ୍ୟ ଫାର୍ମାସି ପରିଷଦ ଯାହା ରାଜ୍ୟରେ ସୁସଜ୍ଜିତ ଫାର୍ମାସିଷ୍ଟ ରଖିବା ପାଇଁ ଦାୟୀ, ଯେଉଁମାନଙ୍କର ଆବଶ୍ୟକୀୟ ଯୋଗ୍ୟତା ଏବଂ/କିମ୍ବା ଅଭିଜ୍ଞତା ଅଛି । ବାସ୍ତବତା ହେଉଛି ଯେ ଦ୍ୱିତୀୟ ଉତ୍ତରଦାତା ବହୁ ସଂଖ୍ୟକ ଅଯୋଗ୍ୟ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ଫାର୍ମାସିଷ୍ଟ ଭାବରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ସମ୍ପର୍କରେ ଅଭିଯୋଗ ପାଇଥିଲେ । ତେଣୁ, ଯେତେବେଳେ ଏହି ସତ୍ୟ ପ୍ରଥମ ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟିକୁ ଅଣାଗଲା, ଅଧିନିୟମର ଧାରା 36 (1) ଅନୁଯାୟୀ ଆବଶ୍ୟକ ଅନୁଯାୟୀ ତାଙ୍କୁ ଏକ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ସୁଯୋଗ ପ୍ରଦାନ କରି ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ ଏକ ନୋଟିସ୍ ଦିଆଯାଇଥିଲା । ତଥାପି, ଆବେଦନକାରୀ ଏହି ସୁଯୋଗର ଲାଭ ଉଠାଇନଥିଲେ । ତେଣୁ, କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହୀ କମିଟି କେବଳ ନଥିରେ ଥିବା ତଥ୍ୟକୁ ବିଚାର କରି ରାଜସ୍ଥାନରେ ତାଙ୍କର ପଞ୍ଜିକରଣ ବାତିଲ କରିଥିଲେ । ପ୍ରଥମ ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହୀ କମିଟି ସିକିମରେ ତାଙ୍କର ପଞ୍ଜିକରଣ ବାତିଲ କରି ନଥିଲେ । ତେଣୁ, ଏହା କୁହାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ଯେ କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହୀ କମିଟି ଆଇନ ଅନୁଯାୟୀ କ୍ଷମତାପ୍ରାପ୍ତ ନହୋଇ ସମୀକ୍ଷାର କ୍ଷମତା ବ୍ୟବହାର କରିଥିଲା କିମ୍ବା ଭୁଲବଶତଃ ଏହାକୁ ବ୍ୟବହାର କରିଥିଲା ।

12. ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ ଶୁଣାଣି ନୋଟିସ୍ ଦିଆଯାଇଥିଲା ଏଥିରେ କୌଣସି ବିବାଦ ନାହିଁ । ଏହା ମଧ୍ୟ କୌଣସି ବିବାଦ ନାହିଁ ଯେ ଆବେଦନକାରୀ ସିକିମରେ ତାଙ୍କର ପଞ୍ଜୀକରଣ କିପରି ଏକ ବୈଧ ପଞ୍ଜୀକରଣ ଥିଲା ସେ ବିଷୟରେ କୌଣସି ପ୍ରମାଣ ଉପସ୍ଥାପନ କରିନଥିଲେ । ଏହାର କାରଣ ସେ କେବଳ କିଛି ମାସ ପାଇଁ ସିକିମରେ ରହିଥିଲେ ବୋଲି କୌଣସି ବିବାଦ ନଥିଲା, ଏବଂ ସେ ନିଜେ ଯୁକ୍ତି ଦେଇଛନ୍ତି ଯେ ତାଙ୍କ ପାଖରେ ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷ ପାଇଁ ସିକିମରେ ରହିଥିଲେ ବୋଲି କିମ୍ବା ସିକିମରେ ଔଷଧ ବଣ୍ଟନ କରିବାରେ ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷରୁ କମ୍ ନୁହେଁ କାମ କରିବାର ଆବଶ୍ୟକ ଅଭିଜ୍ଞତା ଥିବା ଦାବି କରିବା ପାଇଁ କୌଣସି ଦସ୍ତାବିଜ ସାକ୍ଷ୍ୟ ନାହିଁ । ଏହାର କାରଣ ହେଉଛି ସର୍ବୋଚ୍ଚ ସ୍ତରରେ, ତାଙ୍କ ଯୋଗ୍ୟତା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ତାଙ୍କ ମାମଲା ଅଧିନିୟମର ଧାରା 31 ଉପ-ଧାର (d) ଅନୁଯାୟୀ ଥିଲା ।

13. ଏହା ସତ୍ୟ ଯେ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 32 ଗୋଟିଏ ରାଜ୍ୟର ଜଣେ ପଞ୍ଜିକୃତ ଫାର୍ମାସିଷ୍ଟଙ୍କୁ ଅନ୍ୟ ରାଜ୍ୟର ରେଜିଷ୍ଟରରେ ତାଙ୍କର ନାମ ପ୍ରବେଶ କରାଇବାର ଅଧିକାର ଦିଏ । ତଥାପି, ଅଧିନିୟମର ଧାରା 33 ରାଜ୍ୟ ପରିଷଦକୁ ଯାଞ୍ଚର କ୍ଷମତା ଦିଏ ଏବଂ ପ୍ରତ୍ୟେକ ପଞ୍ଜୀକରଣ ବିଷୟ ଅଟେ । ଏହା ପରେ, ଯଦି ରାଜ୍ୟ ପରିଷଦ ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଫାର୍ମାସିଷ୍ଟ ଭାବରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ପାଇଁ ଯୋଗ୍ୟତା ସମ୍ପର୍କରେ କୌଣସି ଅଭିଯୋଗ ପାଏ, ତେବେ ପରିଷଦର କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହୀ କମିଟି ଅଧିନିୟମର ଧାରା 36 ଅନୁଯାୟୀ ଆବଶ୍ୟକ ତଦନ୍ତ କରିବାର କ୍ଷମତା ରଖେ, ଏବଂ ଯଦି ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ହୁଏ, ତେବେ ତାଙ୍କୁ ଶୁଣାଯିବାର ଏକ ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ ସୁଯୋଗ ଦେବା ପରେ ଏପରି ପଞ୍ଜିକୃତ ଫାର୍ମାସିଷ୍ଟଙ୍କ ନାମ ହଟାଇବାର କ୍ଷମତା ରଖେ । ଧାରା 36 (1) ର ଉପ-ଧାରା (i) ରେଜିଷ୍ଟରରୁ ନାମ ହଟାଇ ଦିଆଯାଇପାରିବ ବୋଲି ଆଧାର ପ୍ରଦାନ କରେ । ଏହି କ୍ଷେତ୍ରରେ, କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହୀ କମିଟି ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ହୋଇଥିଲା ଯେ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ ପଞ୍ଜିକୃତ ଫାର୍ମାସିଷ୍ଟ ଭାବରେ ପଞ୍ଜୀକରଣ କରିବାରେ ତ୍ରୁଟି ହୋଇଥିଲା । ସେହି ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ, ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ ତାଙ୍କର ସ୍ୱଷ୍ଟୀକରଣ ଦେବାକୁ ଆହ୍ୱାନ କରାଯାଇଛି । ଏହି ତଦନ୍ତରେ, ଗୋଟିଏ ରାଜ୍ୟ ପରିଷଦ ନିଶ୍ଚିତ ଭାବରେ ପ୍ରଥମ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଅନ୍ୟ ଏକ ରାଜ୍ୟରେ ପଞ୍ଜୀକରଣ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ସାମଗ୍ରୀ ଯାଞ୍ଚ କରିପାରିବ । ଏହାର କାରଣ ରାଜ୍ୟ ପରିଷଦକୁ ଏପରି ଆବେଦନଗୁଡ଼ିକର ଯାଞ୍ଚ କରିବାର କ୍ଷମତା ଦିଆଯାଇଛି, ଏବଂ ଯଦି ଏପରି ପଞ୍ଜୀକରଣ ସେହି ପରିମାଣରେ କୌଣସି ତ୍ରୁଟି ଦ୍ୱାରା ଅନୁମତି ଦିଆଯାଇଛି, ତେବେ ଏହା ନିଶ୍ଚିତ ଭାବରେ ସଂଶୋଧନମୂଳକ ପଦକ୍ଷେପ ନେଇପାରିବ । ଏପରି ନିଷ୍ପତ୍ତି ଅନ୍ୟ ରାଜ୍ୟ ପରିଷଦର ନିଷ୍ପତ୍ତି ଉପରେ ଆବେଦନ କରିବା ସହିତ ସମାନ ନୁହେଁ । ଏହାର କାରଣ ସମ୍ପୃକ୍ତ ରାଜ୍ୟ ପରିଷଦ ରାଜ୍ୟର ଫାର୍ମାସିଷ୍ଟଙ୍କଠାରୁ ଔଷଧ କ୍ରୟ କରୁଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କ ପ୍ରତି ଉତ୍ତରଦାୟୀ । ଫାର୍ମାସିଷ୍ଟମାନଙ୍କର ଆବଶ୍ୟକୀୟ ଶିକ୍ଷାଗତ ଯୋଗ୍ୟତା କିମ୍ବା ଅଭିଜ୍ଞତା ଅଛି କି ତାହା ଦେଖିବା ଏହାର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ । ଯେଉଁ ଦେଶରେ ଏତେ ନିରକ୍ଷରତା ଅଛି, ସେଠାରେ ଫାର୍ମାସିଷ୍ଟଙ୍କ ଶିକ୍ଷାଗତ ଯୋଗ୍ୟତା କିମ୍ବା ଅଭିଜ୍ଞତା ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଆବଶ୍ୟକତାଗୁଡ଼ିକୁ ସତର୍କତାର ସହିତ ଯାଞ୍ଚ କରିବାକୁ ପଡିବ । ଯଦି ଅନ୍ୟ ରାଜ୍ୟରୁ ପ୍ରାପ୍ତ ସମ୍ପୃକ୍ତ ଫାର୍ମାସିଷ୍ଟଙ୍କ ପଞ୍ଜୀକରଣ ଏକ ଯଥାର୍ଥ ପଞ୍ଜୀକରଣ ପରି ମନେହୁଏ ନାହିଁ, ତେବେ ହସ୍ତାନ୍ତରଗ୍ରାହୀ ରାଜ୍ୟ ପରିଷଦ ନିଶ୍ଚିତ ଭାବରେ ହସ୍ତାନ୍ତରଗ୍ରାହୀ ରାଜ୍ୟରେ ଫାର୍ମାସିଷ୍ଟଙ୍କ ବୃତ୍ତି ଜାରି ରଖିବା ପାଇଁ ସେହି ପଞ୍ଜୀକରଣକୁ ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ମନା କରିପାରିବ, କିମ୍ବା କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେବା ପରେ ଏପରି ପଞ୍ଜୀକରଣକୁ ବାତିଲ କରିପାରିବ । ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ପଞ୍ଜୀକରଣ ସମୟରେ ଏବଂ ପରେ ଅଭିଯୋଗ ପ୍ରାପ୍ତ ହେଲେ ଏପରି ଯାଞ୍ଚ ଅନୁମତିପ୍ରାପ୍ତ, ଯାହା ସେମାନଙ୍କ ରେଜିଷ୍ଟରରୁ ବାଦ ଦେବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ତଦନ୍ତ କରିବାକୁ ନେଇଥାଏ ।

14. ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ ଏହା ଦାଖଲ କରାଯାଇଥିଲା ଯେ ଏହି ମାମଲାର ବିଚାର କରି ଏହି ଆଇନ ଏହି ପ୍ରକାରର ସମସ୍ୟାର ସମାଧାନ ପ୍ରଦାନ କରିନଥିଲା । ଆବେଦନକାରୀ 2001 (3) SCC 735 ରେ ରିପୋର୍ଟ କରିଥିବା *ମାରୁତି ୱାୟାର ଇଣ୍ଡଷ୍ଟ୍ରିକ୍ ପ୍ରାଇଭେଟ୍ ଲିମିଟେଡ୍ ବନାମ S.T.O. ପ୍ରଥମ ସର୍କଲ୍, ମାଟାନଚେରୀ* ମାମଲାରେ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟର ରାୟ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରି ଦାଖଲ କରିଥିଲେ ଯେ ଯେଉଁଠାରେ ବିଧାନସଭା କୌଣସି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଦିଗ ବିଷୟରେ ନୀରବ ଥିଲା, ସେଠାରେ ନ୍ୟାୟିକ ବ୍ୟାଖ୍ୟା ପ୍ରକ୍ରିୟା ଦ୍ୱାରା ତାହା ଯୋଗାଇ ଦିଆଯାଇପାରିବ ନାହିଁ । ଉପରେ ଦେଖାଯାଇଥିବା ପରି, ତତ୍କାଳୀନ ମାମଲାରେ, ଅଧିନିୟମର ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକ ଯଥେଷ୍ଟ ସ୍ପଷ୍ଟ, ଏବଂ ତେଣୁ, ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟକୁ ଦୋଷୀ କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ।

15. ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିୟୋଜିତ ପଦ୍ଧତି ଦ୍ୱାରା କଲ୍ୟାଣକାରୀ ଆଇନର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟକୁ ବିଫଳ କରିବାକୁ ଅନୁମତି ଦିଆଯାଇପାରିବ ନାହିଁ । ଯେପରି ପୂର୍ବରୁ କୁହାଯାଇଛି, ଫାର୍ମାସିର ବୃତ୍ତି ଏବଂ ଅଭ୍ୟାସର ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ପାଇଁ ଉନ୍ନତ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବା ପାଇଁ ଏହି ଆଇନ ପାରିତ କରାଯାଇଛି । ଯେପରି ଦେଖାଯାଉଛି, ଏପରି ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ପାଇଁ ପ୍ରାଥମିକ ଯୋଗ୍ୟତା ହେଉଛି ଫାର୍ମାସିରେ ଡିଗ୍ରୀ କିମ୍ବା ଡିପ୍ଲୋମା ହାସଲ କରିବା । କେବଳ ଏକ ବିକଳ୍ପ ଯୋଗ୍ୟତା ଭାବରେ ତିନି ବର୍ଷର ଅଭିଜ୍ଞତା ସହିତ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଡିଗ୍ରୀକୁ ଅନୁମତି ଦିଆଯାଇଛି । ଶେଷ ବିକଳ୍ପ ଯୋଗ୍ୟତା ହେଉଛି ଔଷଧ ବଣ୍ଟନରେ ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷର ଅଭିଜ୍ଞତା ଯାହା ସମ୍ପୃକ୍ତ ରାଜ୍ୟରେ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ । ଏହାର କାରଣ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 31 ଅନୁଯାୟୀ, ଫାର୍ମାସିଷ୍ଟ ଭାବରେ ପଞ୍ଜିକୃତ ହେବାକୁ ଚାହୁଁଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ 18 ବର୍ଷ ବୟସ ହୋଇଥିବା ଆବଶ୍ୟକ, ଏବଂ ତାଙ୍କୁ ସେହି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ରାଜ୍ୟରେ ଫାର୍ମାସିର ବ୍ୟବସାୟ କିମ୍ବା ବୃତ୍ତି ଜାରି କରିବାକୁ ପଡିବ । ପଞ୍ଜିକରଣ ପ୍ରମାଣପତ୍ର ଜାରି କରୁଥିବା ରାଜ୍ୟ ଫାର୍ମାସି ପରିଷଦ ନିଜକୁ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ କରିବା ଉଚିତ ଯେ ସମ୍ପୃକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ଅତି କମରେ ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷର ଅଭିଜ୍ଞତା ଥିଲା, ଏବଂ ରାଜ୍ୟ ପରିଷଦ ଏହାକୁ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ କରିବା ପାଇଁ ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ସେହି ରାଜ୍ୟରେ ଥିବା ଅଭିଜ୍ଞତା ଆବଶ୍ୟକ । ତତ୍କାଳୀନ ମାମଲାରେ, ଆବେଦନକାରୀ ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷରୁ ଅଧିକ ସମୟ ଧରି ସିକିମରେ ଫାର୍ମାସି କିମ୍ବା ଔଷଧ ବଣ୍ଟନର ବ୍ୟବସାୟ କିମ୍ବା ବୃତ୍ତି କରି ନାହାଁନ୍ତି କିମ୍ବା ବୃତ୍ତି ବହନ କରିନାହାଁନ୍ତି । ଯଦି ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଥିବା ଏପରି କୌଣସି ପଦ୍ଧତିକୁ ଅନୁମତି ଦିଆଯାଏ, ତେବେ ଯେଉଁ ବ୍ୟକ୍ତିମାନେ ଗୋଟିଏ ରାଜ୍ୟରେ ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷର ଅଭିଜ୍ଞତା ଥିବାର ଦାବି କରନ୍ତି, ସେମାନେ କେବଳ କିଛି ମାସ ପାଇଁ ସେହି ରାଜ୍ୟରେ ପଞ୍ଜୀକରଣ ପାଇବା ପାଇଁ ଅନ୍ୟ ଏକ ରାଜ୍ୟକୁ ଯିବେ ଏବଂ ତା'ପରେ ସେହି ପଞ୍ଜୀକରଣକୁ ନିଜ ରାଜ୍ୟକୁ ସ୍ଥାନାନ୍ତର କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିବେ । ଏହି ମାମଲାର ବିଚାର କରି, ପ୍ରଥମ ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ ପାଖରେ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କର ରାଜସ୍ଥାନରେ ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷର ଅଭିଜ୍ଞତା ଅଛି କି ନାହିଁ, ତାହା ପରୀକ୍ଷା କରିବାର କୌଣସି ସୁଯୋଗ ନଥିଲା । ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଏକମାତ୍ର ଉପସ୍ଥାପନ ହେଉଛି ଯେ ଅଭିଜ୍ଞତା ସହିତ ଜଡିତ କାଗଜପତ୍ରଗୁଡ଼ିକ ସିକିମ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣରେ ଦାଖଲ କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ସିକିମରେ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ନିଯୁକ୍ତିଦାତାଙ୍କ ପ୍ରମାଣପତ୍ର ସହିତ ସେ ମାତ୍ର ଦୁଇ ମାସ ପାଇଁ କାମ କରିଥିଲେ । ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଆବେଦନ ଗ୍ରହଣ କରିବାର ପରିଣାମ ଏହା ହିଁ ସୂଚିତ କରିବ ଯେ ହସ୍ତାନ୍ତରକାରୀ ରାଜ୍ୟକୁ ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ଫାର୍ମାସିଷ୍ଟ ଭାବରେ ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ପଡିବ ଯେତେବେଳେ ତାଙ୍କ ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷରୁ ଅଧିକ ଅଭିଜ୍ଞତା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ସାମଗ୍ରୀ ପରୀକ୍ଷା କରିବାର ସୁଯୋଗ ନଥିଲା । ଯଦି ଏପରି କୌଣସି ପଦ୍ଧତିକୁ ଅନୁମତି ଦିଆଯାଏ, ତେବେ ପଞ୍ଜିକରଣ ରାଜ୍ୟରେ ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷର ଅଭିଜ୍ଞତାର ଆବଶ୍ୟକତା ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରାଯିବ ।

16.ଏହି ପରିସ୍ଥିତିରେ, ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପଞ୍ଜୀକରଣ ବାତିଲ କରିବା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ପ୍ରଥମ ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ ନିଷ୍ପତ୍ତିରେ, କିମ୍ବା ଉକ୍ତ ନିଷ୍ପତ୍ତିକୁ ଅନୁମୋଦନ କରିଥିବା ଏକକ ବିଚାରପତି ଏବଂ ଦୁଇଜଣିଆ ବିଚାରପତିଙ୍କ ଖଣ୍ଡପୀଠଙ୍କ ନିଷ୍ପତ୍ତିରେ, ଆମେ କୌଣସି ତ୍ରୁଟି ଦେଖୁନାହୁଁ ।

17. ତେଣୁ, ଆମେ ନିମ୍ନଲିଖିତ ଆଦେଶ ପାରିତ କରୁ:

(a) ଦେୱାନୀ ଆବେଦନ ଏତଦ୍ୱାରା ଖାରଜ ହୋଇଥାଏ ।

(b) ଖର୍ଚ୍ଚ ସମ୍ପର୍କରେ କୌଣସି ଆଦେଶ ରହିବ ନାହିଁ ।

ଏନ୍. ଜେ. ଆବେଦନକୁ ଖାରଜ କରାଗଲା ।

<u>ଅସ୍ୱୀକରଣ</u>

“ଉପଭାଷାରେ ଅନୁବାଦିତ ରାୟ କେବଳ ମକଦ୍ଦମା ରେ ପକ୍ଷଭୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ସୀମିତ ବ୍ୟବହାର ଏବଂ ତାଙ୍କ ଆଞ୍ଚଳିକ ଭାଷାରେ ବୋଧଗମ୍ୟ ହେବା ନିମନ୍ତେ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଏବଂ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ଏହା ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇନପାରେ । ସମସ୍ତ ବ୍ୟବହାରିକ ଏବଂ ସରକାରୀ ନିମନ୍ତେ ରାୟର ଇଂରାଜୀ ସଂସ୍କରଣଟି ପ୍ରାମାଣିକ ବିବେଚିତ ହେବ ଏବଂ ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱୟନ ଏବଂ ନିଷ୍ପାଦନ ନିମନ୍ତେ ଏହା ଉପଯୁକ୍ତ ବିବେଚିତ ହେବ ।”

ଭାଷାନ୍ତର :

ସୁମିତ୍ରା ସାହୁ ,ଅନୁବାଦିକା,

ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ, କଟକ ।